

Giacomo Puccini (1858–1924)

Bohéma

(La bohème)

Opera o čtyřech jednáních z roku 1896

Libreto Luigi Illica a Giuseppe Giacosa

HUDEBNÍ NASTUDOVÁNÍ	ROBERT JINDRA
DIRIGENT	ROBERT JINDRA
REŽIE	TOMÁŠ STUDENÝ
SCÉNA A KOSTÝMY	SYLVA MARKOVÁ
SBORMISTŘI	JURIJ GALATENKO
	LENKA ŽIVOCKÁ
DRAMATURGIE	DANIEL JÄGER

Osoby a obsazení:

Rodolfo	Peter Berger / Luciano Mastro
Mimì	Eva Dřízgová-Jirušová / Frédérique Friess / Maria Kobielska
Marcello	Evez Abdulla / Martin Bárta / Svatopluk Sem
Musetta	Agnieszka Bochenek-Osiecka / Marie Fajtová / Marianna Pillárová
Schaunard	Michal Křístek / Martin Matoušek / Richard Šveda
Colline	Martin Gurbal' / David Szendiuch / Jan Štáva
Benoît	Jaroslav Kosec / Bogdan Kurowski
Alcindoro	Bogdan Kurowski / Václav Živný
Parpignol	Aleš Burda / Pavel Ďuríček
Seržant	Michal Onufer / Roman Vlko
Mýtný	Vlastimil Nitschmann / Petr Urbánek

Dále účinkuje sbor a orchestr opery NDM

– koncertní mistři Vladimír Liberda a Petr Kupka

– a Operní studio NDM.

Opera je nastudována v italském originále s českými titulky.

Přestávka po druhém jednání

Premiéry 13. a 15. října 2011 v 18.30 hodin
v Divadle Antonína Dvořáka

Asistent dirigenta	Jan Novobilský
Pomocná režisérka	Bohuslava Kráčmarová
Vedoucí hudební přípravy	Jana Hajková
Hudební příprava	Ivana Hotárková, Jozef Katrák
Inspicientka	Bohuslava Kráčmarová
Text sleduje	Hana Navrátilová
České titulky	Tomáš Studený, Daniel Jäger
Obsluha titulků	Jarmila Šebková

Technický šéf	Stanislav Muntág
Šéf výpravy	David Bazika
Vedoucí umělecko-dekoračních dílen	

Barbora Macháčová

Vedoucí výroby kostýmů	Eva Janáková
Jevištní mistři	Jan Benek, Radim Duraj
Mistr osvětlení	Radko Orenič
Mistr zvuku	Otakar Mlčoch
Mistrová vlásenkárny	Eva Celarková
Mistrová garderoby	Růžena Mauerová
Mistrová rekvizit	Alexandra Václavíková

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM.

Technolog – Martin Dušek, mistr čalounické dílny – Petr Missig, mistr malířsko-kašérské dílny – Jaroslav Macháč, mistr truhlářské dílny – Radomír Maschke, mistr zámečnické dílny – Milan Rous, mistr zbrojírsko-šperkařské dílny – Jaroslav Dovalil

Kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM.

Mistrová dámské krejčovny – Iva Koplová, mistrová pánské krejčovny – Jiřina Richtrová, modistka-dekoratérka – Věra Siostrzonková

OBSAH OPERY

První jednání

Je Štědrý den. Ve svém pařížském podnájmu hladoví a mrznou dva mladí umělci – básník Rodolfo a malíř Marcello. Svou bídu zahání humorem a sarkasmem. Aby se alespoň trochu zahřáli, obětuje Rodolfo v ohni své nejnovější drama. Přichází rozmrzlý filozof Colline, který chtěl zastavit několik svých knih, ale zastavárna je ve sváteční den zavřená. Zato hudebník Schaunard se vrací celý rozzářený. Podařilo se mu vydělat peníze, přináší jídlo, a zve všechny na skleničku do víru velkoměsta. V tom se však nečekaně objeví domácí Benoît a žádá dlužnou činži. Mazaní podnájemníci z něj ale vylákají přiznání k nemanželským dobrodružstvím a s předstíraným pohoršením jej vyženou. A jde se do kavárny! Jen Rodolfo říká, že přijde o něco později, jen co dopíše jeden fejeton. Náhle nečekaně přichází něžná dívka Mimì s prosbou o zapálení svíčky. Oba mladí lidé si vyprávějí o svých životech a pocítí, že jsou si velmi blízcí. Zamilují se do sebe a Mimì ráda přijímá pozvání, aby se všemi přáteli strávila večer.

Druhé jednání

V Latinské čtvrti mají přátelé oblíbenou kavárnu Momus. Sem zavedli i Mimì, celou vyděšenou z velkoměstského ruchu vánočního večera. Umělci bezstarostně hodují a zjistí, že do kavárny přišla i Marcellova milá Musetta v doprovodu svého bohatého ctitele. Ten ji už omrzel a ráda by se vrátila k Marcellovi, jemuž patří její srdce. Jakmile uvidí, že ani jeden ze čtyř přátel nemá peníze, dá zaplatit jejich účet svým bohatým přítelem a ještě mu s umělci uteče.

Třetí jednání

Idylické soužití Mimì a Rodolfa bohužel netrvalo dlouho. Rodolfo Mimì stále miluje, ale vidí, že je těžce nemocná a potřebuje jiný domov a lepší způsob života, než jí může dopřát on. Je ale také žárlivý a týrá ji věčným podezíráním. Dokonce ji i opustí a ztrápená Mimì vyhledá v mrazivém zimním ránu v jednom nočním klubu malíře Marcella

a prosí jej o radu. Přichází i Rodolfo a svěruje se příteli, že Mimì opus-
til jen proto, aby si mohla snáze najít bohatého přítele, který by ji svými
penězi zachránil zdraví. Mimì se před ním schová, ale nakonec se pro-
zradí záchvatem kašle. Zatímco se ve vzpomínkách na krásné chvíle
své lásky loučí, je z klubu slyšet smích. To Musetta laškuje se svými
ctiteli. Marcello jí ztropí žárlivou scénu a Musetta mu v záchvatu zlosti
dává košem.

Čtvrté jednání

Musetta i Mimì, hnány touhou po životě, skutečně žijí z peněz boha-
tých mužů, touží však po svých milencích, jako oni po nich. Jednoho
podvečera ale Musetta přichází do bytu našich umělců se zprávou,
že Mimì, těžce nemocná, chce navštívit Rodolfa. Cítí, že se blíží smrt
a chce se naposledy vrátit do místa svého největšího štěstí. Mladí
muži ji rychle vynesou po schodech nahoru a uloží ke spánku. Posí-
lají pro lékaře, ale je již pozdě. Mimì umírá.

La bohème (Bohéma) – ukázka partitury

Giacomo Puccini kolem roku 1900

Giacomo Puccini (1858–1924) **ŽIVOT A DÍLO V DATECH** (výběr)

1858 – 22. prosince se narodil v Luccce v rodině s velkou hudební tradicí. Jeho prapradědeček Giacomo (1712–1781), pradědeček Antonio (1747–1832), dědeček Domenico (1772–1815) i otec Michele (1816–1864) byli hudební skladatelé.

1874 – začal studovat kompozici u Carla Angeloniho na Istituto Musicale Pacini v Lucce.

1876 – složil první orchestrální skladbu *Preludio sinfonico*.

1880-1883 – studoval kompozici u Amilcara Ponchielliho a Antonia Bazziniho na Hudební konzervatoři v Miláně; absolvoval skladbou *Capriccio sinfonico*.

1883 – složil svou první operu *Le Villi* (*Bludičky*).

1884 – setkal se poprvé s Elvirou Bonturi Gemignani, o deset let později uzavřeli manželství.

1889 – 21. dubna se v Teatro alla Scala v Miláně uskutečnila premiéra jeho opery *Edgar*.

1891 – přestěhoval se do Torre del Lago, kde pobýval téměř do konce svého života.

1893 – 1. února se v Teatro Regio v Turíně uskutečnila premiéra jeho opery *Manon Lescaut*. Tímto dílem se Puccini stal doslova přes noc uznávaným operním skladatelem.

1896 – 1. února se v Teatro Regio v Turíně uskutečnila premiéra jeho opery *La bohème* (*Bohéma*).

1900 – 14. ledna se v Teatro Costanzi v Římě uskutečnila premiéra jeho opery *Tosca*.

1903 – utrpěl při nehodě v automobilu vážná zranění.

1904 – 17. února se v Teatro alla Scala v Miláně uskutečnila premiéra jeho opery *Madama Butterfly*.

1909 – zažil společenský skandál díky sebevraždě služky, se kterou měl údajně poměr.

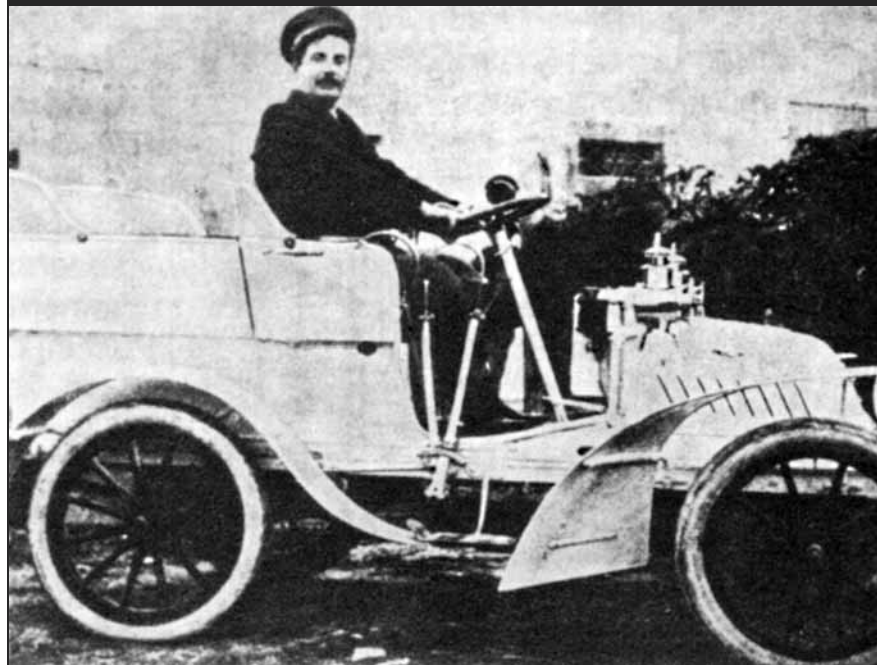
1910 – 10. prosince se v Metropolitní opeře v New Yorku uskutečnila premiéra jeho opery *La fanciulla del West* (*Děvče ze Západu*). Roli Minnie vytvořila česká sopranistka Ema Destinová.

1917 – 27. března se v Théâtre de l'Opera v Monte Carlu uskutečnila premiéra jeho opery *La rondine* (*Vlaštovka*).

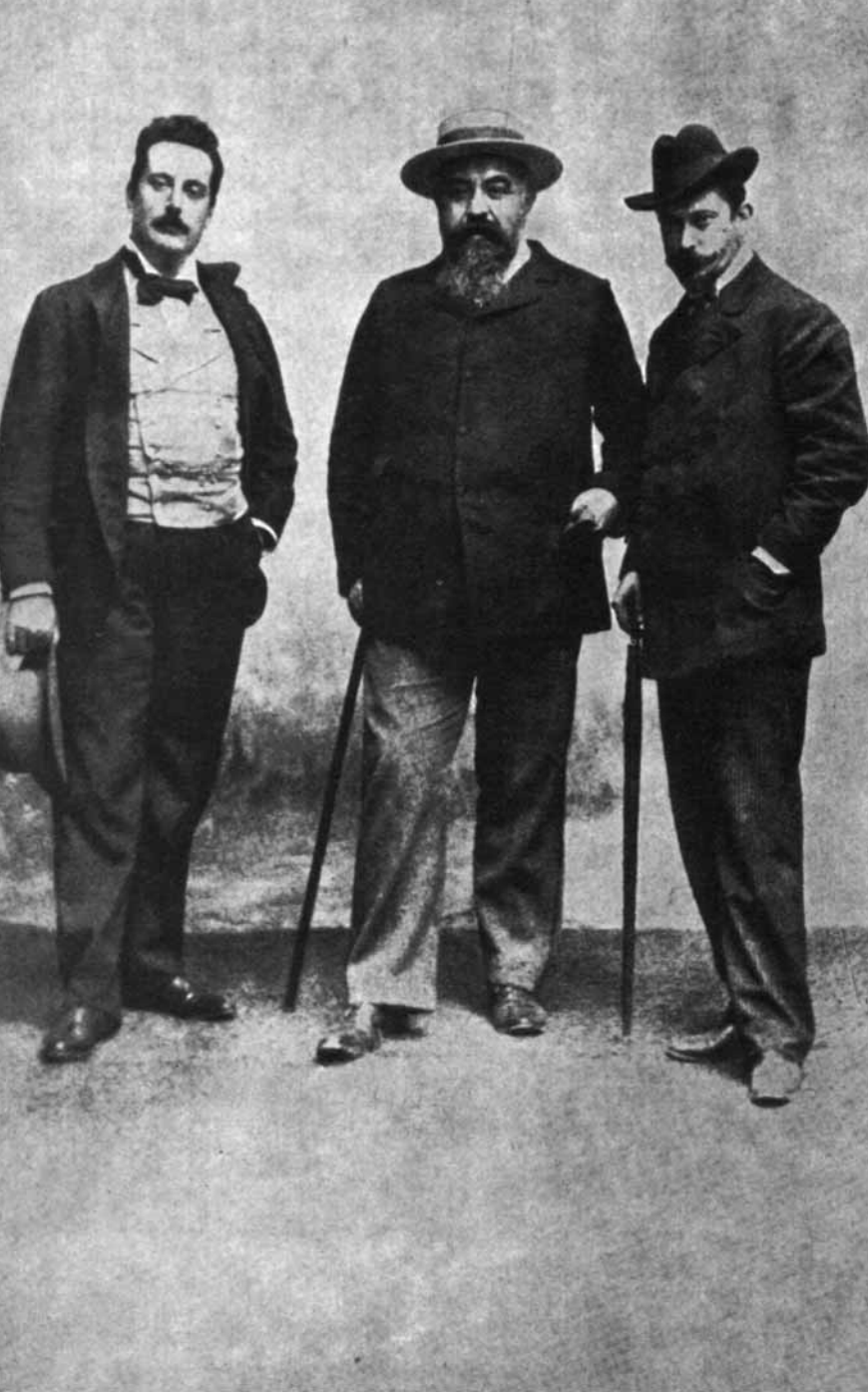
1918 – 14. prosince se v Metropolitní opeře v New Yorku uskutečnila premiéra jeho díla *Il trittico* (*Tryptich*) – souboru oper *Il tabarro* (*Plášť*), *Suor Angelica* (*Sestra Angelika*) a *Gianni Schicchi*.

1924 – byl jmenován senátorem, 29. listopadu umírá v Bruselu na rakovinu hrtanu.

1926 – 25. dubna se v Teatro alla Scala v Miláně uskutečnila premiéra jeho nedokončené opery *Turandot*. Skici posledního duetu a finále dokonpoval jeho přítel Franco Alfano.

Giacomo Puccini ve svém automobilu

Giacomo Puccini se svými libretisty Giuseppem Giacოსou a Luigim Illicou

GIACOMO PUCCINI (1858–1924)

Giacomo Puccini se narodil v Lucce v Toskánsku v rodině, která se věnovala hudbě již po pět generací. Jeho otec byl varhaníkem, učitelem a skladatelem chrámu sv. Martina v Lucce a tato pozice se v rodině dědila již od roku 1739. Údajně také zkomponoval dvě opery, které se nedochovaly, ale je známa řada jeho chrámových a komorních skladeb. Zemřel, když bylo Giacomovi pouhých pět let, a zanechal po sobě mladou těhotnou manželku a šest dětí. Malého Giacomu od té doby vychovával jeho strýc Fortunato Magi, který byl rovněž hudebníkem. Chlapci poskytli základní hudební vzdělání a předpokládalo se, že jakmile Giacomo dosáhne plnoletosti, nastoupí na někdejší místo svého otce v chrámu sv. Martina v Lucce. Fortunato Magi se po několika letech stal ředitelem Paciniho hudebního ústavu a Giacomo jedním z jeho prvních žáků. Strýc však neměl o chlapci valného mínění a opakovaně si stěžoval na jeho neukázněnost a nedostatek disciplíny. Dokonce žádal na jeho matce, aby si ho vzala zpět domů, protože prý díky špatnému chování nepatří do seriózního vzdělávacího ústavu. Situace se vyřešila změnou učitele. Novým profesorem harmonie a skladby se stal Carlo Amgeloni, který byl kdysi žákem Giacomova otce. Amgeloni měl zřejmě zásadní vliv na další Pucciniho kompoziční směřování. Velice miloval operu a seznámil svého žáka mimo jiné s díly Giuseppe Verdiho. V roce 1876 Giacomo dokonce šel pěšky z Luccy do Pisy (vzdálenost cca třicet kilometrů), aby zhlédl představení Verdiho *Aidy*. Poté se definitivně rozhodl, že nebude následovat dráhu vytyčenou jeho předky. Podle jeho vlastních slov se mu při poslechu *Aidy* otevřela cesta do opravdového hudebního světa. Po absolvování hudebního ústavu v Lucce v roce 1880 pokračoval Puccini ve studiu na milánské konzervatoři u Amilcara Ponchielliho a Antonia Bazziniho. V témže roce se vyrovnal s dědictvím svých předků a zkomponoval slavnostní mši *Messa di Gloria*. Tato skladba svým způsobem předznamenává jeho dráhu operního skladatele, neboť sólové árie spíše připomínají operu než chrámovou hudbu. Ani v Miláně se mladý skladatel nevyhnul výtkám na neukázněnost a špatnou docházku, i když je nutno přiznat, že vzhledem k neutěšeným finančním poměrům rodiny si musel na studia sám vydělat. Konzervatoř dokončil v 1883 absolventskou prací *Capriccio sinfonico*, která byla velice příznivě přijata.

Pucciniho pobyt v Miláně byl důležitý zejména s ohledem na celoživotní přátelství se skupinou umělců a intelektuálů, kteří si říkali Scapigliatura. Mezi ně patřil například i Pucciniho spolužák skladatel Pietro Mascagni a zejména jeho první libretista Ferdinando Fontana. Již v době studií zkomponoval Puccini pro soutěž vyhlášenou nakladatelem Sonzognem jednoaktovou operu *Le Villi* (*Bludičky*) na libreto Ferdinanda Fontany. Byla provedena až v roce 1884, zato však s mimořádným úspěchem. Povšiml si jí i známý hudební nakladatel Giulio Ricordi a objednal u skladatele další operu *Edgar*. Ta sice již nebyla tak úspěšná, ale Ricordi tušil, že sází na správného koně a skladatele finančně podporoval. Jeho očekávání se naplnila již po mimořádném úspěchu premiéry Pucciniho třetí opery *Manon Lescaut* v Teatro Regio v Turíně v roce 1893. Při práci na této opeře se Puccini usadil v Torre del Lago na břehu jezera Massaciuccoli, kde si později postavil i vilu a žil a tvořil zde téměř třicet let. Zde vznikly jeho nejslavnější opery *La bohème* (Turín, Teatro Regio, 1896), *Tosca* (Řím, Teatro Costanzi, 1900) a *Madama Butterfly* (Milán, Teatro alla Scala, 1904).

Jak se Puccini stal celosvětově známým a obdivovaným, cestoval po operních domech v Evropě i Americe, aby asistoval u zkoušek a zúčastnil se premiér inscenací svých děl. Spřátelil se s proslulým dirigentem Arturem Toscaninim, se kterým úzce spolupracoval na uvádění svých oper. Do sporu se údajně dostali pouze jednou, a to když při přípravě premiéry opery *La fanciulla del West* (*Děvče ze západu*) v Metropolitanu opeře v New Yorku oba zahrnuli více než pouhou přízní českou zpěvačku Emu Destinnovou, jež tehdy zpívala hlavní ženskou roli.

Po roce 1903 se Pucciniho tvorba zvolňuje. Měly na tom svůj podíl zejména dramatické události v jeho rodině. Puccini byl vášnivým automobilistou a v roce 1903 měl těžkou nehodu, kterou jen zázrakem přežil. O šest let později jeho žena Elvíra ze žárlivosti křivě obvinila služebnou Doriu Manfrediovou z poměru s Giacomem. Nešťastná dívka spáchala sebevraždu, rodina Manfrediů Elvíru zažalovala a Puccini musel uhradit veškeré náklady spojené se soudním procesem a rodinu odškodnit.

V roce 1912 zemřel Pucciniho nakladatel a dlouholetý přítel Giulio Ricordi a skladatel poté téměř ukončil tvůrčí činnost. Pokusil se ještě o žánr na pomezí operety, pokus ale nebyl úspěšný a opera *La rondine* (*Vlaštovka*) z roku 1917 se nesetkala s výrazným diváckým zájmem. Posledním Pucciniho dokončeným dílem se stal triptych jedno-

aktovek *Il tabarro* (*Plášť*), *Suor Angelica* (*Sestra Angelika*) a *Gianni Schicchi*, které měly premiéru v roce 1918 v Metropolitanu opeře v New Yorku. O rok později skladatel opustil Torre de Lago. Dříve poklidné prostředí zcela zničila nově vystavěná továrna na těžbu a zpracování rašeliny. Puccini byl vášnivý kuřák a na počátku roku 1924 jej začalo trápit onemocnění hrtanu, které bylo později diagnostikováno jako rakovina. Přesto tvrdě pracoval na opeře *Turandot*, která měla završit jeho celoživotní dílo. Bohužel se mu ji ale nepodařilo dokončit. V průběhu roku 1924 se jeho nemocnění výrazně zhoršovalo. Odjel proto do Bruselu, kde se 24. listopadu podrobil radioterapii. Zákrok se podařil, ale skladateli vypovědělo srdce a o pět dní později zemřel. Nejprve byl pohřben v Miláně, ale v roce 1926 byly jeho ostatky převezeny do kaple vybudované ve skladatelově oblíbené vile v Torre del Lago.

Poslední dvě scény opery *Turandot* dokončil podle Pucciniho náčrtků skladatel Franco Alfano. Milánskou premiéru v dubnu roku 1926 řídil Arturo Toscanini, avšak provedl pouze tu část, kterou zkomponoval Puccini. Po doznění posledních tónů se otočil k publiku a pravil: „*Zde Mistr odložil své pero*“. Teprve v následujícím představení byla *Turandot* uvedena v podobě dokončené Francem Alfaniem.

POZNÁMKA K PUCCINIHO HUDEBNÍMU STYLU

Puccini vychází z tradice Giuseppe Verdiho, ale je zřetelně poučen hudebními dramaty Richarda Wagnera. Zavrhl tradiční strukturu opery – sled jednotlivých árií. Opera je u něj kontinuálním tokem hudby a zpěvu. Vynalézavá instrumentace navozuje a dokresluje charakter scény i děje a zdůrazňuje jeho dramatické momenty. Stejně jako Wagner používá charakteristických příznačných motivů k označení postav či děje. Na rozdíl od Wagnera, který tyto motivy dále rozpracovává, je ale ponechává víceméně v nezměněné podobě, což možná jen zdůrazňuje dramatickou jednotu děje. Puccini měl navíc dar neobyčejné melodické invence. Jeho melodie jsou snadno zapamatovatelné a velmi působivé. Hodnocení Pucciniho díla bylo kdysi jablkem sváru mezi hudebními vědci a publikem. Zatímco obecenstvo obdivovalo silné dramatické příběhy, hudbu působící na city a nádherné melodie vycházející z nejlepších tradic italského bel canto, muzikologové ve své většině považovali Pucciniho styl za minimálně ústupek dobrému vkusu. Poukazovali na to, že Puccini neakceptoval nic z vývoje hudby na přelomu století a jeho opery považovali za lacině podbíživé. Čas ale rozptýlil podobné pochybnosti a dnes Pucciniho díla právem náleží mezi klenoty světové operní tvorby.

K PUCCINIHO OPEŘE BOHÉMA (LA BOHÈME)

(...) Chcete vědět, jak to tehdy doopravdy bylo? Hodina zrození uhodila jednoho deštivého dne, kdy jsem neměl nic na práci a pustil jsem se do čtení knížky, kterou jsem ještě neznal. Titul zněl Scény ze života bohémy a autor se jmenoval Henri Murger. Ta knížka mne okamžitě zaujala. V tom prostředí studentů a umělců jsem se hned cítil jako doma. Potřeboval jsem epizody z citového života. A pak zpěv. V té knížce od Murgera bylo všechno, co hledám a mám rád – svěžest, mládí, vášně, veselí, tiše prolévané slzy, láska a její radosti a žaly. Je tam lidskost, něha, srdce. A je to ideální látka pro operu. V Turíně jsem právě uvedl svou Manon Lescaut a ještě jsem zážil radosti nad tím opravdu obrovským úspěchem, který jsem zažil. A už jsem myslel na nějakou novou operu. A tak jsem si sám, jenom v hlavě, rozdělil Murgerův román v hrubých rysech na divadelní jednání a výstupy. Vždyť jsem sám před několika lety zažil takový život na vlastní kůži v Miláně, když jsem tam studoval. (...)

Giacomo Puccini v dopisu Giuliu Ricordimu (1893)

Giacomo Puccini se začal látkou Bohémy zabírat ve svých pětatřiceti letech. Tehdy byl na počátku vpravdě světové kariéry, kterou odstartoval nečekaný úspěch jeho v pořadí třetí opery *Manon Lescaut*. K napsání libreta byli osloveni dva zkušení literáti – Luigi Illica a Giuseppe Giacosa. Skladatel již měl rozvržení scén promyšlené, zbývalo tedy „jen“ napsat verše. Snad žádné z libret jeho oper se nerodilo v tak dlouhých a komplikovaných porodních bolestech. Sám Puccini nejprve požádal o spolupráci Illicu, se kterým měl dobré zkušenosti z již zmíněné *Manon Lescaut*. Jeho výbušný temperament, bohatství slovní zásoby i bujná fantazie představovaly pro skladatele ty pravé nástroje k vytvoření textu, který by výborně korespondoval s Murgerovým světem pařížských bohémů. O půl generace staršího a umírněnějšího Giacosu naopak ke spolupráci přizval samotný nakladatel Ricordi, který se do jisté míry obával Illicových sklonů k provokaci. Oba libretisté tedy měli pracovat společně a vzájemně se doplňovat. Vytvořit z Murgerových impresionistických výjevů dramaticky nosné libreto představovalo poměrně tvrdý oříšek. Puccini si Ricordimu neustále stěžoval na špatný postup práce, jejíž výsledek byl hotov až po více než dvou letech.

(...) Musím se Vám přiznat, že už jsem unavený z toho, jak musím věčně něco měnit, retušovat, korigovat, vypouštět a znovu vracet zpátky, přepisovat vpravo a vlevo škrtat. To libreto bylo už od začátku do konce přepsáno třikrát, některé části i čtyřikrát a pětkrát! (...) A to jsem na těch několik výstupů spotřeboval tolik papíru jako dosud na žádné ze svých dramatických děl! (...)

Giacomo Puccini v dopisu Giuliu Ricordimu (1894)

Po hádkách s libretisty dokonce Ricordimu oznámil, že od smlouvy odstupuje. Následovalo velké smíření a neshody začaly nanovo. Po dokončení libreta údajně zbylo textového materiálu na dalších deset oper! Toto dvouleté „utrpení“ se ale vyplatilo. Vzniklo libreto na svou dobu zcela nezvyklé, obdivuhodné ve své stručnosti a dokonalé co do vykreslení jednotlivých prostředí. Puccini byl s výsledkem nadmíru spokojen a práce na hudební složce díla ho velmi těšila. V listopadu 1895 dopsal poslední takty a údajně se při revizi samotného závěru – smrti Mimì – sám rozplakal. Premiéra se uskutečnila o čtvrt roku později v Teatro Regio v Turíně na den přesně tři roky po tamním fenomenálním úspěchu *Manon Lescaut*. Pěvecké obsazení bylo prvotřídní a za dirigentským pultem stanul mladý talentovaný Arturo Toscanini. Publikum ale reagovalo víceméně rezervovaně a kritika se k dílu postavila odmítavě. Puccinimu byla vytýkána plytkost, vyumělkovanost a přílišná lehkost vedoucí až k podbízivosti. Dílu byl prorokován krátký život a zpočátku se jevilo, že o ně nebude zájem. Snad rozporuplnost prvního přijetí i ostrá kritika zvedla hned od třetího představení vlnu diváckého zájmu, který se stále stupňoval. Jen pouhé dva měsíce po své světové premiéře byla *Bohéma* uvedena v Palermu a zaznamenala tak obrovský úspěch, jaký Itálie dlouho nepamatovala. Od té doby se rozletěla prakticky do celého světa a bývá označována za klíčové dílo italské opery charakterizující celou Pucciniho operní tvorbu.

Henri Murger (1822–1861)

Giulio Ricordi (1840–1912)

OPERNÍ TVORBA GIACOMA PUCCINIHO

Le Villi (Bludičky)

Jednoaktová opera-ballo z roku 1883, v roce 1885 ji skladatel přepracoval na operu o dvou jednáních
Libreto Ferdinando Fontana podle povídky *Les Willis* (1852)
Premiéry 31. května 1884, Milán, Teatro dal Verme (první verze, pod názvem *Le Willis*); 26. prosince 1884, Turín, Teatro Regio (druhá verze); 24. ledna 1885, Milán, Teatro alla Scala (třetí verze); 7. listopadu 1889 Milán, Teatro dal Verme (čtvrtá – definitivní verze)

Edgar

Dramma lirico o čtyřech jednáních z let 1885–1888, roce 1892 ji skladatel přepracoval na operu o třech jednáních
Libreto Ferdinando Fontana podle divadelní hry Alfreda de Musseta *La coupe et les lèvres* (1832)
Premiéry 21. dubna 1889, Milán, Teatro alla Scala (první verze); 5. září 1891, Lucca, Teatro del Giglio (druhá verze); 28. ledna 1892, Ferrara, Teatro Comunale (třetí verze); 8. července 1905, Buenos Aires, Teatro Colon (čtvrtá – definitivní verze)

Manon Lescaut

Dramma lirico o čtyřech jednáních z let 1889–1893
Libreto Domenico Oliva a Luigi Illica podle románu Abbé Prévosta *L'histoire du chevalier des Grieux et de Manon Lescaut* (1731)
Premiéry 1. února 1893, Turín, Teatro Regio (první verze); 21. prosince 1893, Novara, Teatro Coccia (druhá – definitivní verze)

La bohème (Bohéma)

Opera o čtyřech jednáních z let 1893–1895
Libreto Luigi Illica a Giuseppe Giacosa podle románu Henriho Murgera *Scènes de la vie de bohème* (1845)
Premiéra 1. února 1896, Turín, Teatro Regio

Tosca

Opera o třech jednáních z let 1896–1899
Libreto Luigi Illica a Giuseppe Giacosa podle divadelní hry Victoriena Sardoua *La Tosca* (1887)
Premiéra 14. ledna 1900, Řím, Teatro Costanzi

Madama Butterfly

Opera o dvou jednáních z let 1901–1903, v letech 1904–1920 ji skladatel opakovaně přepracoval
Libreto Luigi Illica a Giuseppe Giacosa podle divadelní hry Davida Belasca *Madame Butterfly* (1900)
Premiéry 17. února 1904, Milán, Teatro alla Scala (první verze); 28. května 1904, Brescia, Teatro Grande (druhá verze); 10. července 1905, Londýn, Covent Garden (třetí verze), 28. prosince 1906, Paříž, Opéra-Comique (čtvrtá verze), 9. prosince 1920, Milán, Teatro Carcano (pátá – definitivní verze)

La fanciulla del West (Děvče ze Západu)

Opera o třech jednáních z let 1908–1910
Libreto Gelfo Civinini a Carlo Zangarini podle divadelní hry Davida Belasca *The Girl of the Golden West* (1905)
Premiéry 10. prosince 1910, New York, Metropolitan Opera (první verze); 29. prosince 1912, Milán, Teatro alla Scala (druhá – definitivní verze)

La rondine (Vlaštovka)

Opera o třech jednáních z let 1914–1915
Libreto Giuseppe Adami podle libreta Alfreda Marii Willnera a Heinze Reicherta
Premiéry 27. března 1917, Monte Carlo, Théâtre de l'Opera (první verze); 10. dubna 1920, Monte Carlo, Théâtre de l'Opera (druhá verze); 11. dubna 1924, Fiume, Teatro Verdi (třetí – definitivní verze)

IL TRITTICO (TRIPTYCH)

Il tabarro (Plášť)

Opera o jednom jednání z let 1915–1916
Libreto Giuseppe Adami podle divadelní hry Didiera Golda *La Houppelemande* (1910)
Premiéra 14. prosince 1918, New York, Metropolitan Opera

Suor Angelica (Sestra Angelika)

Opera o jednom jednání z roku 1917
Libreto Giovacchino Forzano
Premiéra 14. prosince 1918, New York, Metropolitan Opera

Gianni Schicchi

Opera o jednom jednání z let 1917–1918

Libreto Giovacchino Forzano

Premiéra 14. prosince 1918, New York, Metropolitan Opera

Turandot

Opera o třech jednáních z let 1920–1924

Libreto Giuseppe Adami a Renato Simoni podle divadelní hry Carla Gozziho *Turandot* (1762)

Premiéra 25. dubna 1926, Milán, Teatro alla Scala

Česká sopranistka Ema Destinnová v roli Minnie v Pucciniho opeře *La fanciulla del West* (*Děvče ze Západu*), New York, Metropolitan Opera, 1910. Na snímku společně s představitelem Jacka Rance Pasqualem Amato.

PUCCINIHO BOHÉMA (LA BOHÈME) V KONTEXTU ČESKÉ A SVĚTOVÉ OPERNÍ TVORBY (výběr)

1890	
Alexandr Borodin: <i>Kníže Igor</i>	
Petr Iljič Čajkovskij: <i>Piková dáma</i>	
Pietro Mascagni: <i>Cavalleria rusticana</i>	
1891	
Leoš Janáček: <i>Počátek románu</i>	
1892	
Alfredo Catalani: <i>La Wally</i>	
Petr Iljič Čajkovskij: <i>Jolanta</i>	
Ruggero Leoncavallo: <i>I pagliacci</i> (<i>Komedianti</i>)	
Jules Massenet: <i>Werther</i>	
1893	
Josef Bohuslav Foerster: <i>Debora</i>	Engelbert Humperdinck: <i>Hänsel und Gretel</i> (<i>Perníková chaloupka</i>)
Giacomo Puccini: <i>Manon Lescaut</i>	
Sergej Rachmaninov: <i>Aleko</i>	
Giuseppe Verdi: <i>Falstaff</i>	
1894	
Jules Massenet: <i>Thaïs</i>	
1895	
Zdeněk Fibich: <i>Bouře</i>	Wilhelm Kienzl: <i>Der Evangelimann</i> (<i>Evangelista</i>)
Pietro Mascagni: <i>Guglielmo Ratcliff</i>	
1896	
Zdeněk Fibich: <i>Hedy</i>	Umberto Giordano: <i>Andrea Chénier</i>
Giacomo Puccini: <i>La bohème</i> (<i>Bohéma</i>)	
1897	
Zdeněk Fibich: <i>Šárka</i>	Ruggero Leoncavallo: <i>La bohème</i> (<i>Bohéma</i>)
1898	
Karel Kovařovic: <i>Psohlavci</i>	Umberto Giordano: <i>Fedora</i>
1899	
Antonín Dvořák: <i>Čert a Káča</i>	Francesco Cilea: <i>Gina</i>
Josef Bohuslav Foerster: <i>Eva</i>	Pietro Mascagni: <i>Iris</i>
1900	
Antonín Dvořák: <i>Rusalka</i>	

V sobotu dne 26. června v Měst. divadle.

31. hra v předplacení, I. třetina.

Lída Mašková j. h.

Bohéma.

Opera o 4 jednáních. Dle románu Henri Murgera „Ze života pařížských bohémů“ napsal G. Giacosa a L. Illica. Hudbu složil Giacomo Puccini. Dirigent E. Bastl. Režisér K. Kögler.

Rudolf, básník	—	—	Karel Kögler
Schaunard, hudebník	—	—	Jan Konstantin
Marcel, malíř	—	—	Karel Kalmar
Colin, filosof	—	—	Rudolf La: haus
Bernard, domácí pán	—	—	František Renne
Mimi	—	—	Lída Mašková j. h.
Musetta	—	—	Marie Havelková
Alcindor	—	—	Dušan Markov
Parpignol, hračkař	—	—	Jan Zach
Sergeant finanční stráž	—	—	Václav Šindler
Dozorce	—	—	Jaroslav Suchánek

Studenti, děvčata, občané, občany, prodavači, prodavačky, vojáci, sklepaři, kluci atd.
Děj 1830 v Paříži. Po prvním dějství delší přestávka.

Začátek o půl 8. hod. večer. Konec o 10. hodině.

Příští týden premiéra Weberovy opery

Čarostřelec.

Sezona trvá do 4. července, načež nastanou prázdniny.

PUCCINIHO BOHÉMA (LA BOHÈME) NA OSTRAVSKÉM JEVIŠTI

Premiéra 24. března 1920

Dirigent Emanuel Bastl, režie Karel Kögler, výtvarník Vladimír Kristin
Nastudování v českém překladu.

Premiéra 25. září 1925

Dirigent Mirko Hanák, režie Karel Kögler, výtvarník Vladimír Kristin
Nastudování v českém překladu.

Premiéra 11. března 1932

Dirigent Mirko Hanák, režie Karel Kögler, výtvarník Vladimír Kristin
V hlavních rolích Karel Kögler (Rudolf, básník), Boris Archipov (Schaunard, komponista), Václav Bednář (Marcel, malíř), Robert Stein (Collin, filosof), Ladislav Havlík (Bernard, domácí pán), Valerie Kvapilová (Mimi) a Julie Normanová / Věra Čechová (Musette)
Nastudování v českém překladu.

Premiéra 18. ledna 1935

Dirigent Mirko Hanák, režie Karel Kögler, výtvarník Vladimír Kristin
V hlavních rolích Petar Burja (Rudolf, básník), Richard Chýla-Graeven (Schaunard, komponista), Václav Bednář (Marcel, malíř), Ladislav Havlík (Collin, filosof), Julius Petš (Bernard, domácí pán), Zuzana Karin / Marie Vojtková (Mimi) a Květa Fialová (Musette)
Nastudování v českém překladu.

Premiéra 23. ledna 1949

Dirigent Mirko Hanák, režie Petar Burja, scéna Vladimír Kristin, kostýmy Marie a Josef Stejskalovi
V hlavních rolích Jan Hlavsa / Lubomír Procházka (Rudolf, poeta), František Jehlička / Jiří Wiedermann (Schaunard, hudebník), Radoslav Svozil / Přemysl Kočí / Rudolf Kasl (Marcell, malíř), Rudolf Jusa / Jiří Herold (Collin, filosof), Ladislav Havlík (Benoit, domácí), Alice Spohrová / Milada Šafránková (Mimi) a Věra Heroldová / Jiřina Ogounová (Musette)
Nastudování v českém překladu.

Premiéra 23. srpna 1953

Dirigent Mirko Hanák, režie Petar Burja, scéna Vladimír Kristin,
kostýmy Marie a Josef Stejskalovi

V hlavních rolích Jan Hlavsa / Lubomír Procházka (Rudolf, poeta),
František Jehlička (Schaunard, hudebník), Radoslav Svozil (Marcell,
malíř), Rudolf Jusa (Collin, filosof), Ladislav Havlík (Benoit, domácí),
Milada Šafránková (Mimi) a Věra Heroldová (Musetta)

Nastudování v českém překladu.

Premiéra 7. dubna 1962

Dirigent Bohumil Gregor / Pavel Vondruška, režie Ilja Hylas,
scéna Jiří Dvořák, kostýmy Jan Sládek

V hlavních rolích Oldřich Lindauer / Jiří Zahradníček (Rudolf),
Radoslav Svozil / Vojtěch Zouhar (Chaunard), Čeněk Mlčák
/ Vojtěch Zouhar (Marcel), Jiří Herold / Karel Průša (Collin),
Miloslav Ježíšek / Ladislav Stankovič (Benoit), Marie Burešová
/ Milada Šafránková (Mimi) a Radmila Minářová / Věra Nováková
(Musetta)

Nastudování v českém překladu Václava Judy Novotného.

Premiéra 2. října 1976

Dirigent Bohumil Janeček, režie Miloslav Nekvasil,
scéna Vladimír Šrámek, kostýmy Jarmila Konečná,
sbormistr Karel Kupka, Pavel Hanousek

V hlavních rolích Jozef Ábel / Michael Kozelský (Rudolf, básník),
Pavel Kamas / Vojtěch Zouhar (Chaunard, skladatel),
Vladimír Mach / Čeněk Mlčák (Marcel, malíř), Jiří Čep / Jiří Paderta
(Collin, filosof), Jan Kyzlink / Karel Průša (Benoit),
Eva Gebauerová-Phillips / Milada Ostatnická (Mimi)
a Radmila Minářová / Věra Nováková / Mária Turňová (Musetta)

Nastudování v českém překladu Rudolfa Vonáška.

Premiéra 9. března 1996

Dirigent Paolo Gatto / Václav Návrat, režie Bedřich Jansa,
scéna Ladislav Vychodil, kostýmy Alena Schäferová,
sbormistr Lenka Živocká

V hlavních rolích Marcel Kučera / Valentin Prolat (Rodolfo),
Vojtěch Kupka / Jakub Tolaš (Schaunard), Jarsolav Kosec / Jakub Tolaš
/ Serguei Zoubkevitch (Marcello), Dalibor Hrdá / Václav Živný (Colline),

Karel Čepek / Josef Fryščák (Benoit), Eva Dřízgová
/ Zdena Matoušková / Iwona Noszczyk (Mimi) a Lenka Bartolšicová
/ Alina Farná / Pavla Hrušková (Musetta)
Nastudování v italském originále.

Milada Šafránková (Mimi), foto František Krasl

1962

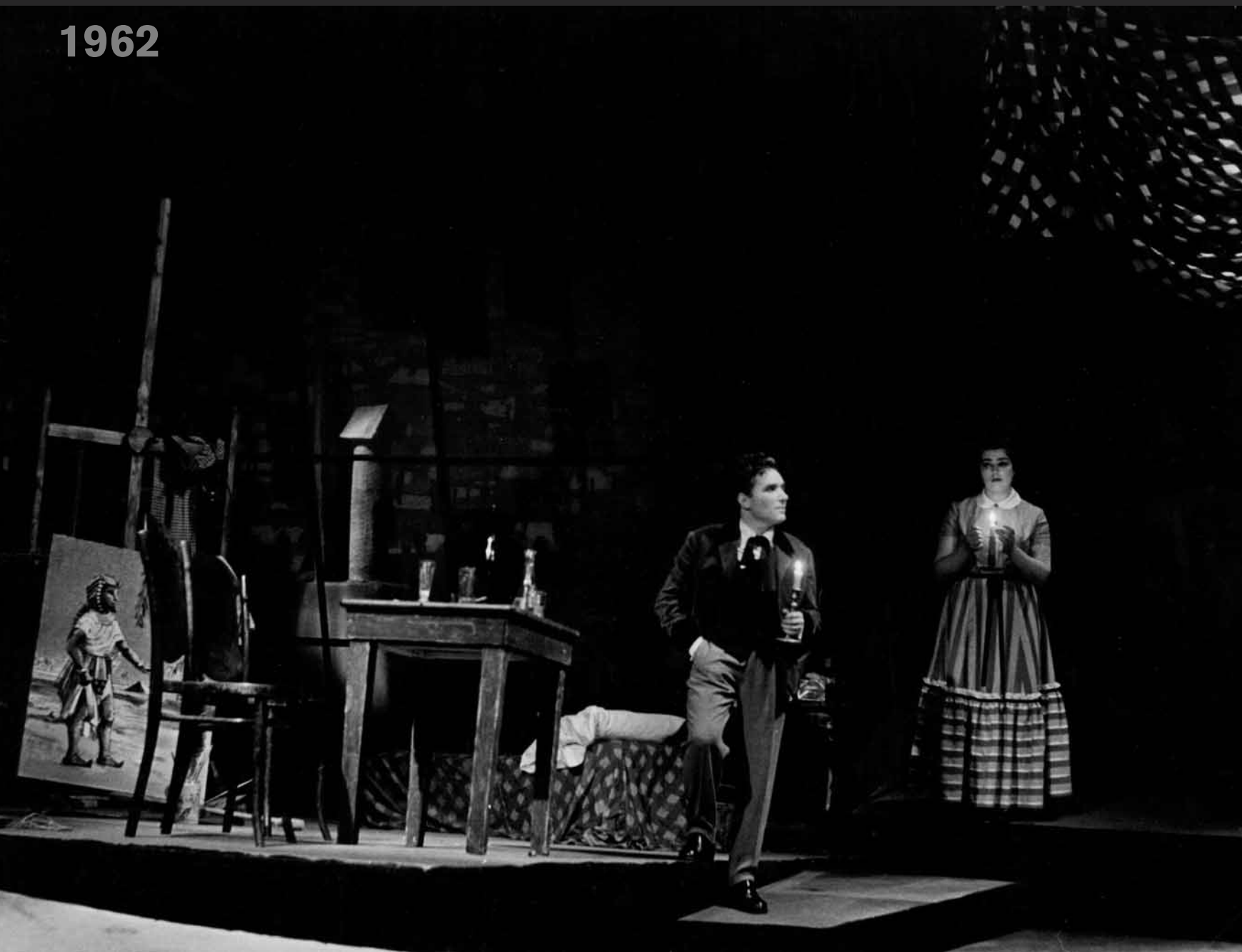

Jiří Zahradníček (Rudolf) a Milada Šafránková (Mimi),
foto František Krasl

Čeněk Mlčák (Marcel) a Jiří Zahradníček (Rudolf), foto František Krasl

1962

Jiří Zahradníček (Rudolf) a Milada Šafránková (Mimi), foto František Krasl

1962

Čeněk Mlčák (Marcel) a Marie Burešová (Mimi), foto František Krasl

Jiří Zahradníček (Rudolf) a Milada Šafránková (Mimi), foto František Krasl

1962

Marie Burešová (Mimi) a Jiří Zahradníček (Rudolf), foto František Krasl

1976

Scéna Vladimíra Šrámka k prvnímu jednání, foto František Krasl

1976

Vladimír Mach (Marcel) a Jozef Ábel (Rudolf), foto František Krasl

Eva Gebauerová-Phillips (Mimi), foto František Krasl

1976

Jiří Paderta (Collin), Mária Turňová (Musetta) a Vladimír Mach (Marcel),
foto František Krasl

Scéna z druhého jednání, *foto František Krasl*

1976

Scéna Vladimíra Šrámkova ke třetímu jednání, foto František Krasl

1996

Vojtěch Kupka (Schaunard), Dalibor Hrdá (Colline), Jaroslav Kosec (Marcello), Josef Fryščák (Benoît) a Marcel Kučera (Rodolfo),
foto Josef Hradil

Valentin Prolat (Rodolfo) a Eva Dřízgová (Mimi), *foto Josef Hradil*

1996

Alina Farná (Musetta) a Jakub Tolaš (Marcello), foto Josef Hradil

1996

Scéna Ladislava Vychodila ke čtvrtému jednání, foto Josef Hradil

1996

Zdena Matoušková (Mimi), *foto Josef Hradil*

Eva Dřízková (Mimi) a Valentin Prolat (Rodolfo), *foto Josef Hradil*

1996

Scéna Ladislava Vychodila ke třetímu jednání, foto Josef Hradil

1996

Mirosław Urbánek (Rodolfo) a Iwona Noszczyk (Mimi), *foto Josef Hradil*

ROBERT JINDRA – hudební nastudování, dirigent

V roce 1999 absolvoval Pražskou konzervatoř v oboru klasický zpěv. Ve studiu pokračoval v oboru dirigování pod vedením prof. M. Košlera, prof. J. Kasala a prof. M. Němcové, u níž absolvoval v roce 2003 se Symfonickým orchestrem Pražské konzervatoře. Od roku 1999 pravidelně spolupracuje s Dětskou operou Praha (DOP), kde nastudoval a dirigoval tituly: *Brundibár* (Hans Krása), *Otvírání studánek* (Bohuslav Martinů), *Červená Karkulka* (Josef Boháč), *Hry* (J. F. Fischer), *Česká mše vánoční* (J. J. Ryba), *Géniové a děti*, *Malý Mozart* a *Komíníček* (Benjamin Britten). S DOP také natočil několik oper na CD. V letech 2000-2008 působil jako pedagog na Pražské konzervatoři, kde nastudoval a dirigoval opery: *Žižkovské dvojzpěvy* (Šimon Voseček), *Dido a Aeneas* (Henry Purcell), *La clemenza di Tito*, *Le nozze di Figaro* a *Kouzelná flétna* (Wolfgang Amadeus Mozart). Od ledna 2001 byl asistentem sbormistra v Národním divadle v Praze. Podílel se tak na přípravě několika premiér a se sborem ND nastudoval opery *Der Meergeuse* (František Škroup) a *Ilseino srdce* (Rudolf Karel).

V roce 2001 nastudoval a dirigoval ve Státní opeře Praha světovou premiéru oper soudobého skladatele Vladimíra Wimmera *Rytíř a smrt* a *Jelízaweta Bam*. Na festivalu Mladá Praha 2004 dirigoval *Stabat Mater* od J. K. Vaňhala s Kühnovým dětským sborem a Komorním orchestrem Pražských symfoniků. Spolupracuje s orchestrem Praga sinfonietta, komorním orchestrem Virtuosi Pragenses, Pražskou komorní filharmonií, Českým národním symfonickým orchestrem a orchestrem Národního divadla v Praze, s nímž natočil i CD „Opera nás baví“ s předními českými operními pěvci. Od ledna 2004 zastával v Národním divadle v Praze funkci asistenta dirigenta. Podílel se na přípravě oper *Nagano* (Martin Smolka), *Vanda* (Antonín Dvořák), *Montezuma* (Lorenzo Ferrero), *Aida* (Giuseppe Verdi), *Don Pasquale* (Gaetano Donizetti), *Don Giovanni* (Wolfgang Amadeus Mozart), *Tajemství* (Bedřich Smetana), *La fanciulla del West* (Giacomo Puccini), *Falstaff* (Giuseppe Verdi), *Evžen Oněgin* (Petr Iljič Čajkovskij). Spolupracoval také na projektu prvního kompletního provedení tetralogie Richarda Wagnera *Prsten Nibelungův* v Národním divadle v Praze v roce 2005. Od sezóny 2005/2006 v ND působí již jako dirigent (*Don Giovanni*, *Tajemství*, *Falstaff*, *Carmen*, *Così fan tutte*, *Káťa Kabanová*).

Spolupracoval s dirigentskými osobnostmi, jako jsou John Fiore, Asher Fisch a Gerd Albrecht. V roce 2006 započala jeho spolupráce s Deutsche Oper am Rhein (Düsseldorf/Duisburg), kde se jako hudební asistent šéfdirigenta Johna Fioreho podílel na přípravě inscenací *Elektra* (Richard Strauss), *Její pastorkyňa* (Leoš Janáček) a v následující sezóně 2008/2009 byl již přizván k rozsáhlejší spolupráci. Během této sezóny hudebně připravoval operní inscenace českých autorů jako je Dvořákova *Rusalka*, Janáčkova *Káťa Kabanová*, *Věc Makropulos*, *Příhody lišky Bystroušky*, *Z mrtvého domu* a podílel se také na přípravě tetralogie *Prsten Nibelungův*. V letech 2005–2008 dirigoval operu *Don Giovanni* během letní stagiony ve Stavovském divadle. V dubnu 2007 byl pověřen dirigováním závěrečného koncertu festivalu Opera 2007 ve Státní opeře Praha. Na jaře tohoto roku debutoval v Norské královské opeře v Oslu se Straussovou *Ariadnou na Naxu*. Od března 2010 se ujal postu hudebního ředitele v Národním divadle moravskoslezském Ostrava. Diriguje koncerty a představení v České republice, ale i v zahraničí (Mnichov, Berlín, Stuttgart, Kiel, Bayreuth).

TOMÁŠ STUDENÝ – režie

Operní režii vystudoval u doc. Aleny Vaňákové na JAMU v Brně. V rámci studia režíroval mimo jiné první dvě části *Her o Marii* Bohuslava Martinů (Opava, 2007) a sachsovskou operní frašku Víta Zouhara *Velká láska* (2007). Jako režisér stál i u zrodu animované opery *Mluvíci dobytek* Pavla Drábka a Ondřeje Kyase, autorské dvojice Ensemble Opera Diversa. S tímto souborem dále spolupracoval na různých minioperních i větších projektech – například *Společná smrt Milenců v Šinagawě*, *Pickelhering 1609*, *Věc Cage* a *Ela a Démon*. Se studenty Konzervatoře Brno Tomáš Studený připravil inscenace *Dídó a Aeneas* (2008) a *Zpěvy země* (2009). V nedávné době na sebe upozornil vítězstvím v mezinárodní Soutěži mladých režisérů vypsané Janáčkovou operou Národního divadla Brno na inscenaci Haydnova *Lékárníka* (2010).

JURIJ GALATENKO – sbormistr

Vystudoval dirigování a sbormistrovství na Národní hudební akademii v Kyjevě. Pracoval mj. jako učitel dirigování na konzervatoři, dirigent filharmonického orchestru města Rovno, spolupracoval jako dirigent s ruským souborem Mladá opera. V NDM pracuje od roku 1998, od roku 2000 je sbormistrem operního souboru Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, kde nastudoval více než tři desítky operních inscenací. S operním a baletním souborem NDM a Operním studiem NDM spolupracoval i jako dirigent (mj. *Dvořákstory*, *Aitna*, *Ngoa-É*, *Kolotoč*). Současně je také sbormistrem komorních pěveckých sdružení.

SYLVA MARKOVÁ – scéna a kostýmy

Narodila se v roce 1977 v Brně. Roku 1992, během studií na gymnáziu, se stala členkou divadelního sdružení Studio Dům, kde výtvarně spolupracovala na několika inscenacích. V letech 1997–2002 studovala scénografii na Difa JAMU v Brně pod vedením doc. M. Meleny, 2006 úspěšně ukončila doktorské studium na téže škole (školitel a vedoucí dizertační práce prof. B. Srba). Od roku 1997, kdy měla ve studiu "D" Západočeského divadla v Chebu premiéru její první inscenace – Rozhlasová hra, pro které ve spolupráci s A. Maloněm navrhla a zrealizovala scénu a loutky, spolupracovala s divadly v Brně, Praze, Plzni, Českých Budějovicích, Zlíně, Ostravě a Olomouci.

Spolupracuje na operních inscenacích. S režisérkou Magdalenou Švecovou to byly v roce 2004 u příležitosti mezinárodního janáčkovského festivalu inscenace Janáčkových děl *Počátek románu* a *Rákoš Rákoczy* uvedené na scéně Městského divadla v Brně. V Divadle J. K. Tyla v Plzni se podílela na inscenacích Masseneta *Werthera* v režii Daniela Balatky, Dvořákovy *Rusalky* v režii Jiřího Nagyho a Verdiho *Nabucca*, které režíroval Darius Etmadiéh a na Gilbertově a Sullivanově díle *Ruddigore* čili *Čarodějčina svatba* v Divadle Reduta. Sylva Marková je autorkou výtvarného řešení hry Jana Mikoty a Vlastimila Peška *O nezbedné kometě* v Loutkovém divadle Radost v Brně

v režii Zoji Mikotové, s níž spolupracovala rovněž na inscenaci *Hry šálivé lásky* pro Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích.

Spolupracovala s Moravským divadlem Olomouc, především s režisérem Romanem Groszmannem, pro něhož vytvořila už jeho první olomouckou inscenaci, kterou byla hra Mariny Carr *U kočíčků bažiny*. Následovaly Williamsova *Kočka na rozpálené plechové střeše*, Groszmannova a Šotkovského verze monodramatu Františka Pavlíčka o Boženě Němcové *Dávno, dávno již tomu* uvedená v olomouckém Divadle hudby, *Dámský krejčí* Georgese Feydeaua, *Fixní idea* Leonida Andrejeva, muzikál britského autora Willyho Russella *Pokrevní bratři*, Shakespearův *Othello*, *Tančírna* ve verzi Romana Groszmanna, Jana Šotkovského a Miroslava Ondry, Orwellova *Farma zvířat* nebo *Jak je důležité mítí Filipa* Oscara Wildea. V Moravském divadle Olomouc také spolupracovala s režisérem Alešem Bergmanem na inscenaci Bulgakovova *Molièra*, s Miroslavem Ondrou na Goldflamově hře *Doma u Hitlerů* a s Michalem Burešem na inscenaci *Ucho* Jana Procházky a Lenky Procházkové.

Pro Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě navrhla výtvarné řešení inscenace *Habadůra* (režie R. Groszmann).

V Národním divadle v Brně mohli diváci vidět „jeji“ *Náměstíčko*, *Broučky* a *Nemrtvého*.

Sylva Marková spolupracuje také s Ensemble Opera Diversa – je autorkou výprav původních oper hudebního skladatele Ondřeje Kyase a libretisty Pavla Drábka *Společná smrt milenců v Šinagawě* a *Dýřový démon ve vegetariánské restauraci* (režie Tomáš Studený). Tuto sezónu zahájila činohrou *Komedie za oponou* (režie Roman Groszmann) ve Slezském divadle Opava.

I. Obraz - "Questo Mar rosso..."

Giacomo Puccini (1858–1924)

Bohéma

Libreto Giuseppe Giacosa a Luigi Illica

Podle románu *Výjevy ze života bohémy* od Henriho Murgera

Český překlad **Marie Kronbergerová**

Osoby:

Mimì

Musetta

Rodolfo, básník

Marcello, malíř

Schaunard, hudebník

Colline, filosof

Parpignol, pouliční prodavač

Benoît, domácí

Alcindoro, státní rada

Seržant, celník

Studenti, švadlenky, měšťané, stánkaři a stánkařky,
pouliční prodavači, vojáci, číšníci v kavárně, chlapci a děvčata

Odehrává se v 19. století v Paříži.

Scénický návrh Sylvy Markové

„... Mimì byla půvabná dívka, která zcela odpovídala fyzickému a poetickému ideálu. Bylo jí dvacet dva let, byla malá a jemná... Její tvář neobyčejně jemných rysů vypadala jako skica k portrétu aristokratky...“
„V žilách jí vřela horká mladá krev a rudě prosvítala pod bělostnou sametovou pleť, připomínající kamélie. Tahle postonávající kráska Rodolfa zaujala... Avšak bláznivě se do slečny Mimì zamiloval především pro její ručky, které si dokázala i navzdory všem domácím pracím uchovat bělejší nad ruce bohyně zahálky.“

PRVNÍ JEDNÁNÍ

V PODKROVÍ

Široké okno, jímž jsou vidět zasněžené střechy. Vlevo krb. Stůl, skříňka, knihovnička, čtyři židle, malířský stojan, lůžko. Všude jsou poházené knihy, spousta papírů, dva svícny. Uprostřed dveře, další vlevo. Rodolfo zamyšleně hledí z okna. Marcello pracuje na svém obraze Přechod přes Rudé moře. Ruce mé zkřehlé zimou, občas si je zahřívá dechem a pro velkou zimu stále mění postoj.

MARCELLO

(sedí a maluje)

Z toho Rudého moře jsem celý na měkko
a je mi zima, jako by na mne stékalo po kapkách.
(poodejde od stojanu, aby se podíval na svůj obraz)
Pomstím se a potopím jednoho Faraona!
(dá se znovu do práce)
(k Rodolfovi)
Co děláš?

RODOLFO

(pootočí se)

Dívám se, jak kouř pařížských komínů stoupá
k šedému nebi.
(ukazuje na vyhaslý krb)
A myslím na toho lenocha, na to, jak nás ten
starý krb podvádí... nic nedělá a užívá si jako velký pán!

MARCELLO

Už dlouho nedostal svůj poctivý předěl.

RODOLFO

A co dělají ty hloupé lesy pod sněhem?

MARCELLO

Rodolfo, musím ti svěřit hlubokou myšlenku:
je mi psí zima.

RODOLFO

(přistoupí k Marcellovi)

A já se ti, Marcello, přiznám, že nevěřím
na pot na čele.

MARCELLO

Prsty mám ztuhlé, jako by ještě vězely
v té velké lednici, v Musettině srdci.

RODOLFO

Láska je jako krb, kde všechno shoří...

MARCELLO

... a hodně rychle!

RODOLFO

Muž je otepí...

MARCELLO

... a žena pohrabáčem...

RODOLFO

... on shoří natotata...

MARCELLO

... a ona se na to dívá!

RODOLFO

Ale my tu skutečně zmrzneme...

MARCELLO

... a zemřeme hladu!

RODOLFO

To chce oheň!

MARCELLO

(vezme židli a chystá se ji rozsekat na kusy)

Počkej... obětujeme židli!

(Rodolfo v tom Marcellovi energicky zabrání.)

RODOLFO

Heuréka!

(běží ke stolu a vyndá z něj objemný sešit)

MARCELLO

Našels?

RODOLFO

Ano. Mysli trochu! Myšlenka nechť se
v plamen rozhoří!

MARCELLO

(ukazuje na svůj obraz)

Spálíme Rudé moře?

RODOLFO

Ne. Pomalované plátno páchne. Mé drama,
mé horoucí drama nás musí rozpálit.

MARCELLO

(s komickým údivem)

Ale nechceš ho číst? To bych tady zmrzl.

RODOLFO.

Ne, papír se rozpadne na popel a inspirace
ať znovu vzlétne na nebesa, odkud přišla.

(významně)

Teď svět o mnoho přijde...

Sám Řím je v nebezpečí...

MARCELLO

(přehání)

Velké srdce!

RODOLFO

(dává Marcellovi kus sešitu)

Tumáš – první jednání.

MARCELLO

Sem s tím.

RODOLFO

Trhej!

MARCELLO

Zapal to!

*(Rodolfo vykřeše oheň, zapálí svíčku
a jdou s Marcellem ke krbu. Společně spálí
část sešitu, kterou už hodili na ohniště,
pak si každý vezme židli a posadí se.
Rozkošnický se ohřívají.)*

RODOLFO, MARCELLO

Hezky to plápolá!

*(Hlučně se otevřou dveře v pozadí a vstoupí
zmrzlý Colline. Je celý ztuhlý, podupává,
vztekle hodí na stůl balík knih, svázaný v šátku.)*

COLLINE

Už nastává apokalypsa.

Na Štědrý den se nepřijímají zástavy!

(překvapeně se zarazí)

Pořádný oheň!

RODOLFO

Tiše, dává se mé drama...

MARCELLO

... do ohně.

COLLINE

Připadá mi jiskřivé.

RODOLFO

Živé.

COLLINE

Ale je příliš krátké.

RODOLFO

(sebere mu židli)

Stručnost je velký klad.

COLLINE

Sem s tou židlí, dramatiku.

MARCELLO

Honem. V těch intermezzech by jeden
zemřel nudou.

RODOLFO

(bere další část sešitu)

Jednání druhé.

MARCELLO

Neruš!

*(Rodolfo utrhne část sešitu a hodí ji do krbu.
Oheň znovu vzplane. Colline si přisedne blíž
a ohřívá si ruce. Rodolfo stojí u nich se zbytkem
sešitu.)*

COLLINE

Hluboká myšlenka!

MARCELLO

Ta atmosféra!

RODOLFO

Teď v azurovém skomírajícím plameni
shoří vášnivá milostná scéna.

COLLINE

Jak ten list v ohni praská.

MARCELLO

Tam byly polibky!

RODOLFO

Teď vezmu naráz tři jednání.
(Hodí do ohně zbytek sešitu.)

COLLINE

Tak myšlenka smělé muže spojí.

VŠICHNI

Je hezké zmlát ve veselém plameni.

MARCELLO

Ó bože... plamen už dohasíná.

COLLINE

Jak prchavé, jak křehké drama!

MARCELLO

Už praská, kroutí se, skomírá.

COLLINE, MARCELLO

(Oheň dohasl.)

Ať zhyne autor!

(Prostředními dveřmi vstupují dva mladíci, jeden nese zásoby jídla, lahve vína a doutníky, druhý otep dřeva. Tři muži před krbem se otočí, když slyší hluk, a s výkřiky údivu se vrhnou na právě doručené zásoby, které jim teď vykládají na stůl. Colline vezme dřevo a odnese ho ke krbu. Začíná se stmívat.)

RODOLFO

Dřevo!

MARCELLO

Doutníky!

COLLINE

Bordeaux!

VŠICHNI

Bohatou tabuli nám osud dopřál.
(Mladíci, kteří vše přinesli, odcházejí.)

SCHAUNARD

(vstoupí prostředními dveřmi, s triumfálním výrazem hodí na zem několik mincí)
Francouzská banka se kvůli mně otřásá.

COLLINE

(spolu s Rodolfem a Marcellem sbírají mince)
Chytej, tumáš!

MARCELLO

(nevěřičně)
Je to jen kus plechu!

SCHAUNARD

(ukazuje mu jeden peníz)
Jsi snad hluchý...? Nebo hloupý?
Kdo asi je tento muž, no?!

RODOLFO

(pokloní se)
Ludvík Filip! Klaním se svému králi!

VŠICHNI

Ludvík Filip nám leží u nohou.

(Položí peníze na stůl. Schaunard by chtěl vyprávět, jaké měl štěstí, ale ostatní ho neposlouchají. Pobíhají sem a tam a vyndávají věci na stůl.)

SCHAUNARD

Hned vám to povím: k tomu zlatu, nebo spíš stříbru, se váže úžasný příběh...

MARCELLO

(přiloží dříví do krbu)

Rozpálíme krb!

COLLINE

Byl jsem celý zmrzlý...

SCHAUNARD

Jeden Angličan... jakýsi pán... nějaký lord či co,
chtěl hudebníka...

MARCELLO

(shodí se stolu Collinův balík s knihami)

Honem! Připravíme stůl!

SCHAUNARD

Já? Už letím!

RODOLFO

Kde je trouba?

COLLINE

Tam.

MARCELLO

Tady.

(rozdělají v krbu velký oheň)

SCHAUNARD

Jdu se tam představit. Přijme mě. Ptám se ho...

COLLINE

(rovná jídlo)

Studená pečeně!

MARCELLO

(zatímco Rodolfo zapaluje další svíčku)

Moučník!

SCHAUNARD

Kdy bude hodina...? Odpoví: „Začneme... Podívat se!“.

Pak ukáže na papouška a dodá: „Můžeš hrát, dokud on
neumřít!“ A tak to také bylo: hrál jsem tři dlouhé dny...

Pak jsem využil svůj šarm, okouzlit pokojskou...

Podal jsem mu petržel...! Lorito roztáhl křídla, Lorito
otevřel zobák a zemřel jako Sokrates!

*(Když vidí, že si ho nikdo nevšímá, chytne Collina,
který jej mívá s talířem v ruce.)*

COLLINE

Kdo?!

SCHAUNARD

(podrážděně křičí)

Čert vás vem! Všechny!

RODOLFO

Tento nádherný sál skvostně rozzáříme.

MARCELLO

(dává na stůl dvě svíčky)

Teď svíčky!

COLLINE

Moučník!

MARCELLO

Jíst bez ubrusu?

RODOLFO

(vyndá z kapsy noviny a rozprostře je)

Mám nápad...

COLLINE, MARCELLO

To je „Vládní list“!

RODOLFO

Výborný nápad... Člověk se nají a zhltně
i přílohu.

SCHAUNARD

(když vidí, že se chystají jíst paštiku)

Co to děláte?

(Slavnostním gestem se zmocní paštiky a zabrání přátelům, aby ji snědli. Potom sebere jídlo se stolu a uloží ho do skříňky.)

Ne! Tohle jsou zásoby! Budoucnost je nejistá.

Obědvat doma na Štědrý den, když je Latinská čtvrt' ověšena klobásami a pochoutkami?

Když se starobylými uličkami line vůně omelet?

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

(se smíchem obklopí Schaunarda)

Štědrý den!

SCHAUNARD

Dívky tam vesele zpívají

a studenti je doprovázejí!

Trochu náboženství, pánové drazí!

Pít budeme doma, ale najíme se venku.

(Rodolfo zamkne dveře, pak všichni obejdou stůl a nalévají víno. Někdo klepe na dveře. Překvapeně se zarazí.)

BENOÎT

(zvenčí)

Mohu dál?

MARCELLO

Kdo to je?

BENOÎT

Benoît!

MARCELLO

Domáci!

(Všichni odloží skleničky.)

SCHAUNARD

Ten nesmí dál.

COLLINE

(křičí)

Tady nikdo není.

SCHAUNARD

Je zavřeno.

BENOÎT

Jen jedno slovo.

SCHAUNARD

(poradí se s ostatními a jde otevřít)

Jediné.

BENOÎT

(s úsměvem vstoupí; podívá se na Marcella a ukáže mu kus papíru se slovy:)

Nájem!

MARCELLO

(přijme ho velmi srdečně)

Hej! Podejte židli.

RODOLFO

Honem!

BENOÎT

(brání se)

Není třeba. Chtěl bych...

SCHAUNARD

(zdvořile na něj naléhá, usadí ho)

Posadte se.

MARCELLO

Nechcete se napít?

(Nalije mu víno.)

BENOÎT

Děkuji.

RODOLFO, COLLINE

Připijeme si.

*(Všichni pijí. Benoît, Rodolfo, Marcello
a Schaunard sedí, Colline stojí.
Benoît položí skleničku a obrátí se
na Marcella. Ukazuje mu papír.)*

SCHAUNARD

Pijte!

BENOÎT

Je konec kvartálu...

MARCELLO

(nevinně)

To mě těší.

BENOÎT

Takže...

SCHAUNARD

(přeruší ho)

Ještě doušek.

(Znovu naplní skleničky.)

RODOLFO

(zvedne se)

Připijme si...

BENOÎT

Děkuji.

VŠICHNI ČTYŘI

(připijí si s Benoîtem)

Na vaše zdraví!

*(Posadí se a pijí. Colline jde ke stojanu
a vezme si stoličku. Také se posadí.)*

BENOÎT

(znovu se obrací na Marcella)

Jdu za vámi, protože v minulém kvartálu jste mi slíbil...

MARCELLO

Slíbil jsem a teď to splním.

(Ukazuje Benoîtovi peníze pohozené na stole.)

RODOLFO

(diví se; tiše k Marcellovi)

Co to děláš...?

SCHAUNARD

(také se diví)

Zbláznil ses?

MARCELLO

(k Benoîtovi, nevšímá si těch dvou)

Viděl jste? No tak, posedte chvíli s námi.

Povězte nám: kolik je vám let, drahý pane Benoîte?

BENOÎT

Let...? Proboha!

RODOLFO

Asi tak jako nám.

BENOÎT

Víc, mnohem víc.

*(Nechají Benoîta mluvit a mezitím mu stále
dolévají sklenku.)*

COLLINE

On myslel přibližně.

MARCELLO

(tišším hlasem, lživě)

Předevčirem v Mabilu...

BENOÎT

(zneklidněn)

Cože?!

MARCELLO

... přistihli ho in flagranti.

BENOÎT

Mě?

MARCELLO

Řekněte, že ne!

BENOÎT

To byla náhoda.

MARCELLO

(lichotivě)

Hezká žena!

BENOÎT

(trochu podnapilý, ihned reaguje)

Hm, moc!

SCHAUNARD

(dá mu herdu do zad)

Ty lumpe!

COLLINE

(udělá totéž)

Svůdníku!

RODOLFO

Ty rošťáku!

MARCELLO

(oslavně)

Silná jako dub! Jako kanón!

Hřivu kudrnatou a rudou.

RODOLFO

Ten člověk má dobrý vkus.

MARCELLO

On jásal bujaře, hrud' pyšně se mu dmula.

BENOÎT

(živě)

Jsem starý, ale statný.

COLLINE, SCHAUNARD, RODOLFO

(ironicky)

On jásal bezduše, hrud' pyšně se mu propadala.

MARCELLO

A dáma podlehla...

BENOÎT

(velmi důvěrně)

V mládí jsem byl stydlivý, tak si to teď
vynahrazuji... Je to potěšení taková ženuška,
veselá... a... poněkud...

(naznačí výrazné tvary)

Ne snad přímo velryba či kulička,
tvář jako měsíc v úplňku,
ale hubená, opravdu hubená, to tedy ne!
Hubené ženy, to jsou jen starosti a občas
i mužovu hlavu něčím přizdobí...
A pořád je něco bolí, například... moje manželka...

(Marcello bouchne pěstí do stolu a vstane.)

Ostatní ho následují. Benoît na ně udiveně hledí.)

MARCELLO

(důrazně)

Ten muž má manželku! A nízké choutky
přitom nosí v srdci!

OSTATNÍ

Hrůza!

RODOLFO

A zavleče nějakou nemoc..., ještě zavleče mor
do našeho počestného domu!

OSTATNÍ

Ven!

MARCELLO

Zapalte cukr jako zaříkadlo proti zlému.

COLLINE

Vyžeňte toho ničemu!

SCHAUNARD

(důstojně)

To vyžaduje naše čest!

BENOÎT *(strnulý, marně se snaží promluvit)*

Já ne...

RODOLFO, COLLINE

(obstoupí Benoîta a strkají ho ke dveřím)

Ticho!

BENOÎT

(je stále vyděšenější)

Milí pánové...

VŠICHNI

Ticho...!

(strkají Benoîta ven ze dveří)

Pryč, pane! Pryč odtud!

(ve dveřích, hledí k odpočívadlu na schodišti)

... a dobrý večer, vaše blahorodí...

(Vrátí se doprostřed scény a smějí se.)

MARCELLO

(zavře dveře)

Zaplatil jsem za kvartál.

SCHAUNARD

V Latinské čtvrti nás čeká Momus.

MARCELLO

Ať žije, kdo utrácí!

SCHAUNARD

Rozdělíme si kořist!

(Rozdělují si peníze, které zůstaly na stole.)

RODOLFO, SCHAUNARD

Rozdělíme!

MARCELLO

(strká Collinovi před obličej rozbité zrcátko)

Budou tam krásky přímo andělského zjevu.

Teď, když jsi bohatý, musíš být trochu decentní!

Uprav si srst, ty medvěde.

COLLINE

Poprvé půjdu k holiči... Doprovodte mě

k té směšné potupě břitvou...

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

Jdeme.

RODOLFO

Já ještě musím dokončit úvodník do „Bobra“.

MARCELLO

Pospěš si.

RODOLFO

Pět minut. Už to umím.

COLLINE

Počkáme na tebe dole u vrátného.

MARCELLO

Běda ti, jestli přijdeš pozdě! To něco uslyšíš!

RODOLFO

Pět minut!

(Vezme světlo a otevře dveře. Marcello, Schaunard a Colline vyjdou a jdou dolů po schodech.)

SCHAUNARD

(na odchodu)

Vezmi to zkrátka!

MARCELLO

(zvenčí)

Pozor na schody. Drž se zábradlí.

RODOLFO

(na odpočívadle, u otevřených dveří, zvedá světlo)

Pomalu!

COLLINE

(zvenčí)

Je tma jako v pytli.

(Hlasy Marcella, Schaunarda a Collina se stále více vzdalují.)

SCHAUNARD

Zatracený vrátný!

(Někdo padá.)

COLLINE

Sakra!

RODOLFO

(u dveří)

Colline, jsi mrtvý?

COLLINE

(zdálky, od úpatí schodiště)

Ještě ne!

MARCELLO

(z větší dálky)

Přijď brzy!

(Rodolfo zavře dveře, odloží světlo, uklidí jeden roh stolu, položí tam kalamář a papír, zhasne další světlo, které zůstalo rozsvícené, a potom se posadí a začne psát. Na chvíli přestane, přemýšlí, znovu se dá do psaní, zneklidní, zničí, co už napsal, a zahodí pero.)

RODOLFO

(malomyslně)

Nemám inspiraci.

(ozve se plaché zaklepání)

Kdo je tam?

MIMI

(zvenčí)

Promiňte.

RODOLFO

(zvedá se)

Nějaká žena!

MIMÌ
Prosím vás, zhaslo mi světlo.

RODOLFO
(běží otevřít)
Už jsem tu.

MIMÌ
Mohl byste...?

RODOLFO
Posadte se na chvíli.

MIMÌ
Není třeba.

RODOLFO
(naléhá)
Pojďte dál, prosím.
(Mimì vstoupí, ale hned začne kašlat)
(starostlivě)
Není vám dobře?

MIMÌ
Ne... to nic.

RODOLFO
Zbledla jste!

MIMÌ
(v záchvatu kašle)
Nemohu popadnout dech... To schodiště...

(Omdlí a Rodolfo ji tak tak zachytí a opře o židli. Mimì vypadne z rukou svícen a klíč.)

RODOLFO
(v rozpacích)
Co mám dělat?

(jde pro vodu a postříká Mimì tvář)
Tak!
(hledí na ni s velkým zájmem)
Asi je nemocná.
(Mimì se probere)
Je vám lépe?

MIMÌ
(slabounkým hlasem)
Ano.

RODOLFO
Je tu taková zima. Sedněte si k ohni.
(Mimì naznačuje, že ne)
Počkejte... trochu vína...

MIMÌ
Děkuji.

RODOLFO
(podá jí skleničku a nalévá jí)
Tady máte...

MIMÌ
Jen maličko.

RODOLFO
Takhle?

MIMÌ
Děkuji.
(Napije se.)

RODOLFO
(obdivně na ni hledí)
Tak hezké děvčátko!

MIMÌ
(zvedne se a hledá svůj svícen)
Já si s dovolením zapálím svíčku. Už to přešlo.

RODOLFO
Tolik spěcháte?

MIMI
Ano.
(Rodolfo spatří na zemi svícen, sebere ho, rozsvítí a bez jediného slova podá Mimi.)
Děkuji. Na shledanou.
(Obrátí se k východu.)

RODOLFO
(doprovodí ji ke dveřím)
Na shledanou.
(Hned se vrací ke své práci.)

MIMI
(znovu se objeví ve dveřích, nechá je nedovřené)
Málem bych zapomněla. Kde jsem nechala klíč od pokoje?

RODOLFO
Nestůjte ve dveřích. Zhasne vám svíčka.

(Svíčka, kterou Mimi drží v ruce, zhasne.)

MIMI
Ach bože...! Zapalte mi ji znovu.

RODOLFO
(jde zapálit Mimi svíčku, ale když se přiblíží ke dveřím, zhasne i jeho svíčka a pokoj se ponoří do tmy)
Bože...! Moje také zhasla!

MIMI
(s rukama nataženýma před sebou tápá po pokoji, nahmatá stůl a položí na něj svícen)
Kde je ten klíč?

RODOLFO
(je u dveří, zavře je)
Tma jako v pytli!

MIMI
Já nešťastná!

RODOLFO
Kde asi je?

MIMI
Ta sousedka vás ale otravuje, že...

RODOLFO
(obráť se směrem, kde je podle hlasu Mimi)
Ale jděte!

MIMI
(roztomile opakuje, opatrně postupuje dál)
Ta sousedka vás ale otravuje...
(Hledá klíč na podlaze, šátrá nohama.)

RODOLFO
Co to říkáte, to se vám jen zdá!

MIMI
Hledejte.

RODOLFO
Já hledám.
(Narazí do stolu, položí na něj svůj svícen a začne rukama hledat klíč na podlaze.)

MIMI
Kde asi je?

RODOLFO

*(našel klíč, vykřikne, ale potom
hned kajícně strčí klíč do kapsy)*
Ach!

MIMÌ

Našel jste ho?

RODOLFO

Ne!

MIMÌ

Zdalo se mi...

RODOLFO

Ne, opravdu...

MIMÌ

(hmatá rukama kolem sebe)
Hledáte?

RODOLFO

Hledám!

*(Předstírá, že hledá klíč, ale podle hlasu
a kroků se snaží přiblížit k Mimì. Ta je
skloněna k zemi a stále hmatá kolem sebe.
V tu chvíli se k ní Rodolfo přiblíží,
také se přikrčí, jeho ruka se dotkne ruky Mimì.)*

MIMÌ

(překvapeně)
Ach!

RODOLFO

(drží ruku Mimì, hlas mu překypuje citem)
Jak ledová ručka! Nechte si ji zahřát.
Proč dál hledat? Ve tmě ho nenajdeme.
Ale našťestí krásně svítí měsíc a tady jej máme blízko.

Počkejte, slečno, řeknu vám dvěma slovy kdo jsem,
co dělám a jak žiju. Chcete?
Kdo jsem? Jsem básník. Co dělám? Píšu. A jak žiju? Žiju.
V chudobě své milé jako velký pán
rýmy a hymny na lásku mrhám.
Má duše sny, přeludy a vzdušnými zámky překypuje.
Občas z mé pokladnice ukradnou všechny šperky
dva zloději: pár krásných očí.
Teď jste se mi vkradla do duše a mé omšelé sny,
mé krásné sny se rychle rozplynuly.
Ale ta krádež mě netrápí,
usídlila se mi tam sladká naděje!
Teď, když mě znáte, mluvte vy.
Kdo jste? Chcete mi to povědět?

MIMÌ

(chvíli váhá, potom se rozhodne mluvit; stále sedí)
Říkají mi Mimì, ale jmenuji se Lucia.
Můj příběh je krátký.
Vyšívám lidem na plátno nebo na hedvábí...
Jsem klidná a veselá, mé lilie a růže mě baví.
Líbí se mi věci, které v sobě tají určité kouzlo,
mluví o lásce, o jaru, o snech a o preludech,
to, čemu se říká poezie. Rozumíte mi?

RODOLFO

(dojat)
Ano.

MIMÌ

Říkají mi Mimì, ale proč, to nevím.
Sama si chystám jídlo,
na mši chodím málo, ale dost se modlím k Pánu.
Žiju sama, samotinká, tam v bílém pokojíku.
Dívám se na střechy a na nebe.
Ale když přijde obleva, první slunce je mé,
první polibek dubna patří mně!
Pučí ve váze růže...
Lístek po lístku ji kradmo sleduji.

Tak milá je vůně květiny!
Ale květy, které já dělám, nevoní.
Nic jiného vám o sobě nedovedu říct.
Jsem vaše sousedka, která vás přišla obtěžovat.

SCHAUNARD

(ze dvora)

Hej! Rodolfo!

COLLINE

Rodolfo!

MARCELLO

Hola! Neslyšíš?

(Rodolfo zneklidní, když slyší křik přátel.)

Slimáku!

COLLINE

Pisálku!

SCHAUNARD

Ať se jde vycpat, lenoch jeden!

*(Rodolfo, stále nervóznější, se po hmatu
dostane k oknu, otevře ho a vyhlédne ven,
aby odpověděl přátelům, kteří jsou dole ve dvoře.
Otevřeným oknem pronikají dovnitř měsíční
paprsky a osvětlí pokoj.)*

RODOLFO

(v okně)

Ještě tři řádky a letím.

MIMI

(jde blíž k oknu)

Kdo to je?

RODOLFO

(k Mimi)

Přátelé.

SCHAUNARD

Počkej, my ti dáme.

MARCELLO

Co tam děláš tak sám?

RODOLFO

Nejsem sám. Jsme dva. Jděte do Momusu,
držte místo, budeme tam brzo.
*(Zůstane stát u okna, aby se ujistil, že přátelé
odcházejí. Mimi si stoupne blíž k oknu,
takže ji zalije světlo měsíce.)*

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

(odcházejí)

Momus, Momus, Momus, tiše a diskrétně odcházíme v dál.

Momus, Momus, Momus, básník svou Múzu vyhledal.

(do ztracena)

*(Rodolfo se obrátí, spatří Mimi, zalitou měsíčním
svitem jako svatozář, zaníceně o ní rozjímá.)*

RODOLFO

Ó, milá dívko, tvá sladká tvář,
zalitá svitem měsíce!

Tebou ožívá můj sen,
který bych chtěl stále snít.

(Obejme Mimi.)

MIMI

(velmi dojatá)

Ach, jen ty poroučej, láska...!

RODOLFO

Něžnosti duši rozechvívají,
v polibku zní láska!

(Líbá ji.)

MIMÌ

(téměř podléhá)

Jak sladce jdou jeho lichotky k srdci...

Jen ty poroučej, lásko...!

(vyvine se mu z náruče)

Ne, pro slitování!

RODOLFO

Jsi má! Už mě odháníš?

MIMÌ

(nerozhodně)

Chtěla bych říci... ale neodvážuji se...

RODOLFO

(vlídně)

Pověz to.

MIMÌ

(mazaně, půvabně)

Co kdybych šla s vámi?

RODOLFO

(překvapeně)

Jakže...? Mimì?

(naléhavě)

Bylo by tak příjemné zůstat tady. Venku je zima.

MIMÌ

(velmi oddaně)

Budu ti nablízku!

RODOLFO

A co až se vrátíme?

MIMÌ

(potutelně)

Zvědavče!

RODOLFO

(láskyplně pomáhá Mimì přehodit si šál)

Tvou paži, moje malá.

MIMÌ

(zavěsí se do Rodolfa)

Už poslouchám, pane.

(Zavěšení do sebe vykročí ke dveřím.)

RODOLFO

Řekni, že mě miluješ...

MIMÌ

(oddaně)

Já tě miluju!

RODOLFO

Lásko!

MIMÌ

Lásko!

„...Gustav Colline, velký filosof, Marcello,
velký malíř, Rodolfo, velký básník
a Schaunard, velký muzikant – tak se všichni
jmenovali a pravidelně navštěvovali kavárnu
Momus, kde jim pro jejich nerozlučnost říkali
Čtyři mušketýři.“

„Skutečně vždycky přicházeli, hráli
a odcházeli společně, často aniž by zaplatili účet
a vždycky podle nějaké „dohody“, hodné
orchestru konzervatoře.“

„Slečna Musetta byla hezká dvacetiletá
dívka...“

„Velmi mnoho koketérie, maloučko ctižádosti
a žádné vzdělání...“

„Požitek z večeří v Latinské čtvrti...“

„Ustavičné střídání drožky a omnibusu,
ulice Breda a Latinské čtvrti.“

„Co tedy chcete? – Občas potřebuji pořádně se
nadýchat vzduchu. Můj bláznivý život je jako píseň;
každá z mých lásek je jednou slokou, ale Marcello
je jejím refrénem.“

II. Obraz - U Moma

Scénický návrh Sylvy Markové

DRUHÉ JEDNÁNÍ

V LATINSKÉ ČTVRTI

Rozcestí několika ulic. Na jedné straně se rozšiřuje do náměstí, kde jsou stánky s nejrůznějším zbožím. Po straně kavárna Momus.

ŠTĚDRÝ VEČER

Ve velmi pestrém davu jsou měšťané, vojáci, služky, chlapci, holčičky, studenti, švadlenky, četníci atd. Prodavači ze svých krámků křičí do ochraptění, a lákají tak kupující. V tomto velkém návalu se odděleně pohybují: Rodolfo a Mimi, Colline – ten je u stánku přístipkářky, Schaunard si v krámku se starým železem kupuje dýmku a roh, Marcella dav strká z jedné strany na druhou. Mnoho měšťanů sedí u stolů před kavárnou Momus. Je večer. Krámky jsou ozdobeny lampiónky. Svítí pouliční osvětlení. Velká lampa osvětluje vchod do kavárny Momus.

PRODAVAČI

(vykřikují ve dveřích svých krámků)
Pomeranče, datle! Horké kaštany!
Ozdoby, křížky! Turecký med!
Šlehaná smetana! Och! Ovocný koláč...!
Ach! To je lidí! Takový rámus!
Pomeranče, ozdoby!
Horké kaštany, bonbóny!
Turecký med!
Šlehaná smetana... Ó! Koláč... Bonbóny!
Květiny pro vaše krásky! Koláč!
Šlehaná smetana! Pěnkavy, vrabci! Datle!
Horké kaštany! Smetana, turecký med!
Šlehaná smetana, ozdoby, turecký med!

Kokosové mléko!
Kazajky! Mrkev!
(dvojice se procházejí stále dokola)
To je lidí! Drž se mě pevně! To je ale rámus!
Pojď, poběžíme!
To je lidí! Honem pryč!
No tak, jdeme!
Drž se mě pevně, to je ale rámus!
Pevně se mě drž a honem pryč!
Pojď, poběžíme! To je ale lidí! No tak, jdeme!

ULIČNÍCI

Pojď honem! Datle, pomeranče!
Kokosové mléko! Horké kaštany!
Ozdoby, turecký med!

DAV Z KAVÁRNY

(křik a volání na číšníky, kteří mají plné ruce práce a pobíhají sem a tam)
(křičí)
Honem, sem! Sklenici! Poběž! Něco k pití!
Hej! Číšníku! Pivo! Takže? Kávu?

DAV

To je lidí! Drž se mě pevně, běžíme!
Emo, když tě volám...!
To je ale rámus, drž se mě pevně!
Pěnkavy, vrabci, horké kaštany!
Chci šipku! Pomeranče, horké kaštany...
Datle, ozdoby, pomeranče a květiny!

SCHAUNARD

(zaduje na lesní roh, o který dlouze smlouval s prodavačem starého železa)
To „d“ je falešné!
(Rodolfo a Mimi procházejí davem a směřují k obchodu modistky)
Kolik stojí dýmka a roh?

COLLINE

*(u trhovkyně, která spravuje šatstvo
a zašila mu cíp starého kabátu)*

Je trochu obnošený...

*(Zaplatí, potom rovnoměrně rozestrká knihy,
které nesl v náručí, do všech kapes kabátu.)*

RODOLFO

Pojdme...

MIMI

Půjdeme pro čepeček?

COLLINE

... ale je solidní a levný...

RODOLFO

Drž se mě pevně...

MIMI

(mile)

Přitisknu se k tobě...

MIMI, RODOLFO

(vstoupí do krámku modistky)

Jdeme!

MARCELLO

*(sám uprostřed davu, pod paží
má balíček, pokukuje po ženách,
které mu dav téměř vrhá do náručí)*

A přece se mi chce dál volat:

Milé dámy, která z vás chce trochu lásky...!

PRODAVAČI

Datle! Pstruzi!

POULIČNÍ PRODAVAČ

(přejde scénu a volá)

Švestky z Tours!

MARCELLO

(jde k jedné dívce)

Můžeme spolu nakupovat a prodávat...!

(přichází hlouček prodavaček)

Za jediný groš dám své panické srdce!

(Dívka se se smíchem vzdálí.)

SCHAUNARD

*(potlouká se před kavárnou Momus
a čeká na přátele; má obrovskou dýmku
a lesní roh a zvědavě si prohlíží dav)*

Dav se valí a hrne, ruce má plné,
po nohách si šlape, kdo ví, kam se drápe,
když hruď se dme touhou, co chimérou je pouhou.

NĚKTERÉ PRODAVAČKY

Ozdoby, špendlíky! Datle a bonbóny!

PRODAVAČI

Květiny vašim kráskám!

COLLINE

*(jde do kavárny, triumfálně
mává starou knihou)*

Vzácná, přímo jedinečná kniha!

O runských znacích!

SCHAUNARD

*(dojde ke Collinovi, stojí mu
za zády a útrpně na něj hledí)*
Ten poctivec! Kde je Rodolfo?

COLLINE

Rodolfo?

MARCELLO

Jde se na večeři. Ten šel k modistce.

RODOLFO

(vychází spolu s Mimi od modistky)

Pojď, přátelé čekají...

*(Marcello, Schaunard a Colline hledají
prázdný stůl v zahrádce před kavárnou.*

*Je tam jen jeden stůl a je obsazený
počestnými měšťany. Tři přátelé je sežehnou
pohrdavými pohledy, potom vstoupí do kavárny.)*

PRODAVAČI

Šlehaná smetana!

MIMI

(ukazuje na půvabně nasazený čepeček)

Sluší mi ten růžový čepeček?

ULIČNÍCI

Kokosové mléko!

PRODAVAČI

Ó, koláč! Šlehaná smetana!

Z KAVÁRNY

Číšníku! Sklenici!

RODOLFO

Ta barva jde k tvým tmavým vlasům.

Z KAVÁRNY

Honem, hej! Višňovku!

MIMI

(obdivuje výlohu jednoho krámku)

To je hezký korálový náhrdelník!

RODOLFO

Mám strýce milionáře. Dá-li dobrý Bůh,
koupím ti mnohem krásnější!

*(Rodolfo a Mimi v příjemném hovoru dojdou
k zadní části jeviště a ztratí se v davu.*

*V jednom ze stánků v zadní části scény
si prodavač stoupne na židli a, notně gestikuluje,
nabízí ke koupi prádlo, noční čepečky atd.
Hlouček kluků běhá kolem krámků a vesele
se směje.)*

ULIČNÍCI

Ha, ha...!

ŠVADLENKY A STUDENTI

Ha, ha...!

MĚŠTANÉ

Stoupneme si za ně! Děvčata, dávejte pozor!

To je rámus! Těch lidí!

ULIČNÍCI

(běží k dalšímu krámku)

Ó, koláč!

PRODAVAČI

(z krámků)

Ó, koláč!

MĚŠTANÉ

(vydávají se Mazarinovou ulicí)

Půjdeme Mazarinovou ulicí.

ULIČNÍCI

Šlehaná smetana!

PRODAVAČI

Šlehaná smetana! Květiny pro krásy!

MĚŠTANÉ

Já se dusím, pojďme! Vidíš, támhle je kavárna!

Pojďme tam, do Momusu!

(Jdou do kavárny.)

(Ze všech stran přichází mnoho lidí, procházejí se po náměstí, potom se shromáždí v pozadí.)

PRODAVAČI

Pomeranče, datle, ozdoby, květiny!

Pěnkavy, vrabci, smetana, turecký med!

*(Colline, Schaunard a Marcello vynášejí z kavárny stůl. Za nimi jde číšník, nese židle. Měšťany vedle u stolu znechutí hluk, který vyluzují tři přátelé, a po chvíli se zvednou a odejdou.)
(Znovu se objeví Rodolfo a Mimì. Ona pozoruje hlouček studentů.)*

RODOLFO

(s mírnou výčitkou)

Na koho se díváš?

COLLINE

Nesnáším nevzdělance a Horácia.

MIMÌ

Žárlíš?

RODOLFO

Šťastný člověk stále podezírá.

SCHAUNARD

Abych byl sytý, i prostor chci mít...

MIMÌ

Jsi šťastný?

MARCELLO

(k číšníkovi)

Chceme vybranou večeři.

RODOLFO

Ano, moc!

MARCELLO

Honem!

SCHAUNARD

Pro velkou společnost.

RODOLFO

A ty?

MIMÌ

Ano, moc!

STUDENTI A ŠVADLENKY

Tam, do Momusu! Jdeme!

(Jdou do kavárny.)

(K číšníkovi, který spěchá dovnitř kavárny, zatímco druhý číšník vychází a přináší vše potřebné k přípravě večeře:)

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

Honem!

(Rodolfo a Mimì zamíří ke kavárně Momus.)

POULIČNÍ PRODAVAČ PARIPIGNOL

Paripiagnolovy hračky !

RODOLFO

(připojí se k přátelům a představuje jim Mimì)

Dvě místa.

COLLINE

Konečně!

RODOLFO

Tady nás máte! Tohle je Mimì,
má milá květinářka.

Její příchod doplňuje pěknou společnost,

protože... já jsem básník,
a ona je mou básní...
Z mé hlavy prýští zpěvy,
z jejích prstů květiny...
z jásajících duší tryská láska!

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

Ha, ha, ha!

MARCELLO

(směje se)

Bože, jak vzácné pojetí!

SCHAUNARD

(slavnostně, ukazuje na Mimi)

Hodna je vstoupit, dím s dojetím.

SCHAUNARD

(komicky)

Nechť vstoupí, určitě, nutně.

COLLINE

Já řku jen: „Přijata“, rezolutně!

(všichni si sedají ke stolu, číšník se vrací)

PARPIGNOL

Parpignolovy hračky!

COLLINE

(spatří číšníka a vzrušeně na něj zavolá)

Salám!

*(Číšník přináší jídelní lístek, ten prochází
rukama čtyř přátel. S obdivem si jej prohlíží
a důkladně studují.
Z ulice Delfino přijíždí vůz, zdobený ornamenty
a květinami, osvětlený lampiónky. Tlačí ho
Parpignol, oblíbený prodavač hraček.
Houf dětí běží za ním, poskakuje a obdivuje hračky.)*

HOLČIČKY A KLUCI

Parpignol! Parpignol...!

Tady ho máme...! S vozem sem táhne!

Chci trubku, koníka, bubínek.

Já zase bičík a kanónek!

Vojenský praporek!

*(Holčičky a kluci obklopí Parpignolův vozík,
živě gestikulují. Skupina maminek přiběhne,
hledají děti, když je najdou, začnou jim hubovat.
Jedna maminka vezme svého synka za ruku,
druhá chce odvést svou holčičku, jedna vyhrožuje,
další hubuje, ale marně, neboť holčičky a kluci
nechtějí jít pryč.)*

SCHAUNARD

Jelení pečení!

MARCELLO

(prohlíží si jídelní lístek

a hlasitě objednává)

Krocana!

SCHAUNARD

Rýnské!

COLLINE

Stolní!

SCHAUNARD

Porcovanou langustu!

MAMINKY

(ječí a vyhrožují)

Vy ničemná chásko, který čert vás bere,
co tu chcete? Domů, do postele!

Pryč, oškliví rozjívenci,
než začnou padat pohlavky!

Domů, honem do postele!

*(Jedna z maminek vytáhá své dítě za uši,
to začne fňukat.)*

CHLAPEC

(pofňukává)

Já chci trubku a koníčka...!

*(Maminky, obměkčené svými ratolestmi,
se rozhodnou nakoupit u Parpignola.
Děti skáčou radostí, berou si hračky.)*

RODOLFO

A co chceš ty, Mimi?

MIMI

Krém.

SCHAUNARD

*(nanejvýš důležitě, k číšníkovi,
který bere objednávky)*

A se vší parádou! Je tu dáma!

*(Parpignol jede dolů ulicí Vecchia Commedia.
Děti ho vesele doprovázejí, pochoduji
a předstírají, že hrají na dětské hudební nástroje,
které u něj nakoupily.)*

HOLČIČKY A KLUCI

Ať žije Parpignol... Buben, bubínek,
vojenský praporek!

MARCELLO

(jakoby pokračoval v hovoru)

Slečno Mimi, jakýpak vzácný dar
vám dal váš Rodolfo?

MIMI

(vyndá z balíku čepeček a ukazuje jej)

Růžový čepeček, krajkový, vyšíváný...

k mým hnědým vlasům skvěle padne.
Už hodně dlouho po něm toužím...
On pochopil, co v srdci nosím,
ví, čím se soužím, vyzná se v něm,
je dobrým čtenářem.

SCHAUNARD

Zkušeným profesorem.

COLLINE

(rozvíjí Schaunardovu myšlenku)

Už má ostruhy a rýmovat zná
lépe než každý druhý...

SCHAUNARD

(přeruší ho)

Až se zdá, že pravdu dí, když promluví...

MARCELLO

(dívá se na Mimi)

Ten krásný věk klamu a utopíí!
Věříš a všechno hezkým může se ti zdát!

RODOLFO

U božských básní všichni nyjí,
vždyť doufají, že naučí je milovat!

MIMI

Láska je sladší než med!

MARCELLO

(podrážděně)

Stačí málo a je z ní žluč hned!

MIMI

(překvapeně, k Rodolfovi)

Ó bože, urazila jsem ho!

RODOLFO

Má smutek, moje Mimì...

SCHAUNARD, COLLINE

(aby převedli řeč jinam)

Veselme se! Připitek!

MARCELLO

Sem s líkém!

MIMÌ, RODOLFO, MARCELLO

(všichni vstávají)

Číš zvedni výš, ať starostí se hned zbavíš!

VŠICHNI

Pijme...! Pijme!

MARCELLO

(přeruší je, protože zdálky

zahlédl Musettu)

Kéž by byl v mé sklenici jed!

(Padne zpátky na židli.)

(Na rohu Mazzarinovy ulice se objevila krásná žena. Chová se vesele a koketně, provokativně se usmívá. Za ní jde starý, přepychově oděný pán. Podle oděvu, vystupování a celkového chování je zřejmé, že je velice domýšlivý.)

RODOLFO

(překvapeně, když spatří Musettu)

Ó! Musetta!

MARCELLO

Je to ona!

SCHAUNARD, COLLINE

Musetta!

KRAMÁŘKY

(když spatří Musettu)

Podívejme! Je to ona! Ano, je to ona!

Musetta! Vrátila se! To jsme se vyšvihli!

Ta róba!

ALCINDORO

(celý uřícený)

Jako nosič... pobíhat sem a tam...

Ne, ne, to se nehodí...

MUSETTA

Pojď, Lulu!

ALCINDORO

... už nemohu!

MUSETTA

Pojď, Lulu!

SCHAUNARD

Ten odporný chlap se snad potí!

(Musetta si všimne stolu v kavárně Momus, u něž sedí přátelé, a ukáže Alcindorovi, aby se posadil ke stolku, který před chvílí opustili měšťané.)

ALCINDORO

Cože! Tady venku? Tady?!

MUSETTA

Sedni si, Lulu!

(Alcindoro se vztekle posadí, zvedne límec pláště, mumlá si.)

ALCINDORO

Ty důvěrnosti si, prosím, nechte,
až budeme sami!

(Přichází číšník a upravuje stůl.)

MUSETTA

Nedělej ze sebe Modrovouse!

COLLINE

(prohlíží si starého)

To je důstojná neřest...

MARCELLO

(pohrdavě)

S čistou Zuzanou!

MIMI

(k Rodolfovi)

Ale oblečená je opravdu dobře!

RODOLFO

(sladce)

Andělé jsou nazí.

MIMI

(zvědavě)

Znáš ji? Kdo to je?

MARCELLO

Na to se ptejte mne. Jmenuje se Musetta...

MUSETTA

*(dotkne se jí, že přátelé u vedlejšího
stolu se na ni nedívají)*

(Marcello mě viděl...)

MARCELLO

Příjmení: Pokušení!

MUSETTA

... ale nepodívá se na mě, ten zbabělec!

MARCELLO

Je jako větrná růžice:

MUSETTA

(stále rozzlobeněji)

Ten Schaunard, jak se směje!

MARCELLO

... krouží a často mění milence...

MUSETTA

Všichni mi jdou na nervy!

MARCELLO

... a jako sova...

MUSETTA

Kdybych tak mohla fackovat! Kéž bych mohla škrábat!

MARCELLO

... je krvežíznivý pták, ona pravidelně pojídá srdce!

MUSETTA

Ale nemám nic jiného než toho pelikána!

MARCELLO

Jí srdce...!

MUSETTA

(Jen počkej!)

MARCELLO

(s hořkostí)

Proto já už nemám srdce!

MUSETTA

*(čichá k jídlu, obrátí se na číšníka,
ten k ní hned přiběhne)*
Hej, číšniku...!

MARCELLO

Přineste mi ragú.

MUSETTA

Hej! Číšníku...! To jídlo je snad ohřívané!
*(Prudkým pohybem shodí jídlo na zem.
Číšník posbírá střepy.)*

ALCINDORO

(brzdí ji)
Ne... Musetto... No tak, tiše!

MUSETTA

(když zjistí, že se Marcello neotočil)
A nepodívá se!

ALCINDORO

(zoufale, komicky)
Tiše! Ty způsoby, to vychování!

MUSETTA

(vztekle)
(On se neotočil!)

ALCINDORO

(otráveně)
S kým to mluvíš?

COLLINE

To kuře je jedna báseň!

MUSETTA

(Teď mu nabiju!)

ALCINDORO

S kým to mluvíš?

MUSETTA

(otráveně)
S číšníkem! Neotravuj!

SCHAUNARD

Víno je vynikající.

MUSETTA

Chci dělat, co se mi líbí.

ALCINDORO

Mluv potichu...

MUSETTA

Chci dělat, co se mi líbí...

ALCINDORO

(všimne si číšníka a začne objednávat)
... mluv potichu. Potichu!

MUSETTA

Neotravuj!

ŠVADLENKY

*(přecházejí scénu a zarazí se,
když spatří Musettu)*
Podívejme, koho to nevidím,
to je Musetta!

STUDENTI

(přecházejí scénu)
S tím starým brebtou, ona, Musetta! Ha, ha!

MUSETTA

(Že by žárlil na tuhle mumii?)

ALCINDORO

(přeruší objednávku, aby uklidnil Musettu, která se stále rozčiluje)

Trochu důstojnosti... mé postavení...
počestnost...

MUSETTA

(Uvidíme, jestli mám nad ním ještě nějakou moc...!)

SCHAUNARD

To je nádherná komedie!

MUSETTA

(dívá se na Marcella, hlasitě)
Ty se na mě nedíváš!

ALCINDORO

(myslí, že Musetta mluvila k němu, je rád, vážně jí odpoví)
Vidíš přece, že objednávám!

SCHAUNARD

To je nádherná komedie!

COLLINE

Nádherná!

RODOLFO

Věř, když ty poctíš mě svou milostí,
už nežádám odpuštění na věčnosti.

SCHAUNARD

K jednomu mluví, aby ten druhý pochopil...

MIMI

Já tě tak miluji a jsem celá tvoje!
Proč mluvíš o odpuštění?

COLLINE

Marně dělá, že je krutý a nic nechápe.
Celý se rozplývá!

MUSETTA

Teď ti ale buší srdce!

ALCINDORO

Mluv tiše, tiše!

MUSETTA

(stále sedí; záměrně se obrátí na Marcella, který trochu zneklidněl; velmi graciózně a elegantně)
Když sama, samotinká, procházím ulicí,
lidé se zastavují a hledí upřeně,
od hlavy k patám si mě prohlížejí...

MARCELLO

Přivažte mě k židli!

ALCINDORO

(nervózně)
Co tomu řeknou lidé?

MUSETTA

... a užívám si záchvěv touhy,
jenž z jejich očí se line,
vím, že ze zjevných půvabů
chápou mé krásy jiné...
(vstane)
Ten výron touhy celou mě zaplavuje
a činí šťastnou!

ALCINDORO

(jde k Musettě, snaží se ji umlčet)
Její sprostý zpěv mi hýbe žlučí!

MUSETTA

A ty, jenž víš... vzpomínáš
a jen se sám ničíš,
proč mi tak unikáš?

MIMI

(k Rodolfovi)

Ale ona je chudák stále zamilovaná
do Marcella. Hrozně ho miluje!

MUSETTA

Já ti rozumím: to raději zemřít,
než promluvit o svém trápení!

(Schaunard a Colline se zvednou a poodejdou stranou, zvůdavû pozorují scénu. Rodolfo a Mimi zůstanou sami u stolu, něžně se domlouvají. Marcello je stále nervóznější, zvedne se, chce odejít, ale nedokáže odolat Musettinu hlasu.)

ALCINDORO

Co tomu řeknou lidé?

RODOLFO

(k Mimi)

Marcello ji kdysi miloval.

SCHAUNARD

Marcello podlehne!

(Alcindoro se marně snaží přesvědčit Musettu, aby se vrátila ke stolu, kde je připravená večeře.)

RODOLFO

Ta koketa ho opustila...

COLLINE

Kdo ví, co se stane!

RODOLFO

... a dala se na lepší...

SCHAUNARD

Milostná nástraha je stejně přitažlivá pro toho,
kdo ji chystá, i kdo do ní padá.

COLLINE

Pane bože, do takové lapálie...
nikdy Colline nezabředá!

MUSETTA

(Marcello zuří... Už je na lopatkách!)

ALCINDORO

Mluv tiše! Ticho, ticho!

MIMI

Toho nešťastníka je mi líto.

COLLINE

*(Je krásná, nejsem slepý,
ale dýmka a řecká kniha
se mi líbí mnohem víc.)*

MIMI

(přitiskne se k Rodolfovi)

Miluji tě!

RODOLFO

(obejme Mimi v pase)

Mimi!

SCHAUNARD

(Ten chvastoun za chvíli podlehne!)

MUSETTA

(obráť se na Marcella)

Vím, že nechceš dát najevo, jak se trápíš...
teď bys chtěl zemřít.

MIMI

Toho nešťastníka je mi líto!

RODOLFO

Láska, která neumí mstít urážky,
je slabá...!

SCHAUNARD

To je nádherná komedie!

MIMI

Je smutná láska, která neumí odpouštět!

RODOLFO

Vyhaslá láska se znovu nezrodí!

ALCINDORO

Ty způsoby, to vychování! Buď zticha!

SCHAUNARD

Marcello podlehne!

COLLINE

Mnohem víc se mi líbí!

MUSETTA

(k Alcindorovi, vzpurně)

Já chci dělat jen to, co mě těší! Co se mi zlíbí...!

Neotravuj!

MIMI

Toho chudáka je mi líto...!

RODOLFO

Láska, která neumí mstít urážky, je slabá.

SCHAUNARD

Kdyby se s tebou sblížila tak půvabná osoba,
poslal bys svou mrzoutskou vědu k čertu!

MUSETTA

Au!

ALCINDORO

Co se děje?

MUSETTA

*(předstírá, že ji velice bolí noha,
jde si sednout)*

Ta bolest, to pálí!

ALCINDORO

Kde?

MUSETTA

(koketně ukazuje nohu)

Na noze!

(Alcindoro se sklání a rozvazuje Musettě botu)

(Musetta vykřikuje)

Uvolni to, rozvaž, roztrhej, rozervi, prosím tě...

Tam dole je švec.

Běž honem! Chci jiný pár. Au!

Ta těsná, zlořečená bota děsná!

Už ji zouvám...

ALCINDORO

Ty nemáš rozum! Co tomu řeknou lidé!

MARCELLO

(velmi dojatý, jde dopředu)

Mládí mé... ty nejsi mrtvé...

i vzpomínka dosud žije...!

Když ty u mě zaklepáš,

mé srdce ti hned otevře!

MUSETTA

Tady je. Běž, spěchej, běž! Honem, běž! Běž!

ALCINDORO

(snaží se Musettu zadržet)

Ale... mé postavení! To mě chceš zkompromitovat?

Počkej, Musetto! Už jdu.

(Rychle ukryje pod vestu Musettin střevíc a odběhne.)

SCHAUNARD, COLLINE

To je nádherná komedie!

(Marcello a Musetta si nadšeně padnou do náručí)

MUSETTA

Marcello!

MARCELLO

Siréno!

SCHAUNARD

Začíná poslední scéna!

(Číšník přináší účet.)

(Rodolfo a Mimì vstávají.)

RODOLFO, SCHAUNARD, COLLINE

(překvapeně)

Účet?

SCHAUNARD

Tak brzo?

COLLINE

Kdo o něj požádal?

(Z velké dálky je slyšet zvuk bubnů.)

SCHAUNARD

(k číšníkovi)

Uvidíme...!

(Prohlédne si účet a podá ho přátelům.)

RODOLFO, COLLINE

(prohlíží si účet)

Drahé!

(Večerní hlídka je slyšet stále z velké dálky, ale pomalu se blíží.)

RODOLFO, SCHAUNARD, COLLINE

(sahají do prázdných kapes)

Sem s penězi!

SCHAUNARD

Colline, Rodolfo... a ty, Marcello?

ULIČNÍCI

(přibíhají zprava)

Večerní hlídka!

MARCELLO

Jsme na suchu.

SCHAUNARD

Cože?

ŠVADLENKY, STUDENTI

(vybíhají z kavárny Momus.)

Večerní hlídka.

RODOLFO

Mám jen pár grošů!

MĚŠŤANÉ

(Přibíhají zleva. Vojáci, vracející se do kasáren, jsou ještě daleko, lidé pobíhají a vyhlíží je.)

Večerní hlídka.

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

(s nelibostí)

Cože? Už nic nemáme?

SCHAUNARD

A kde je můj poklad?!

(Strčí ruce do kapes, jsou prázdné.

Nikdo si nedovede vysvětlit, jak to, že Schaunardovy

peníze tak rychle zmizely. Překvapeně hledí

jeden na druhého.)

(Hlídka se stále blíží.)

ULIČNÍCI

(snaží se orientovat)

Přichází tudy...!?

MUSETTA

(k číšníkovi)

Dejte mi účet.

ŠVADLENKY, STUDENTI

Ne! Odtamtud!

ULIČNÍCI

(nerozhodně, ukazují

na opačnou stranu)

Přichází odtamtud!

(Otevírají se okna. Na balkónech a v oknech

se objevují maminky s dětmi a vyhlížejí vojáky.)

(Hlídka se pomalu vzdaluje.)

ŠVADLENKY, STUDENTI

Přichází odtud!

ULIČNÍCI

Ne! Přichází odtamtud!

MUSETTA

(k číšníkovi, který jí ukazuje účet)

Dobrá.

MĚŠŤANÉ, PRODAVAČI

(přijdou zezadu, razí si cestu v davu)

Z cesty!

DĚTI

(v oknech)

Chci vidět! Chci slyšet!

MUSETTA

Honem, sečtete to!

(Číšník sečte oba účty.)

MAMINKY

(v oknech)

Lisetto, budeš zticha! Tonio, necháš toho!

(Hlídka se stále více vzdaluje.)

DĚTI

Mami, chci to vidět! Tati, chci to slyšet!

Chci vidět večerní hlídku!

MUSETTA

Platí pán, který tu byl se mnou!

RODOLFO

(ukazuje směrem, kterým odešel Alcindoro)

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

(posměšně)

Platí ten pán!

ŠVADLENKY, STUDENTI

Přicházejí tudy! Ano, tudy!

(Dav zaplavil celou scénu,

zleva přicházejí vojáci.)

ULIČNÍCI

Až přijdou, půjdeme za nimi.

*(Prodavači a stánkaři zavírají krámký
a vycházejí do ulic.)*

COLLINE, SCHAUNARD, MARCELLO

(postupně, dělají při tom komické grimasy)

Platí ten pán!

(Číšník předloží Musettě sečtené účty.)

MUSETTA

*(položí oba sečtené účty
na stůl na Alcindorovo místo)*

A na svém místě najde můj pozdrav.

PRODAVAČI

(setkali se s měšťany, povídají si s nimi)

V tom víření bubnů zní vlastenecký majestát!

RODOLFO, MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

A na svém místě najde pozdrav od ní.

*(Všichni se dívají vlevo. Hlídka se každou chvíli
objeví na rozcestí. V tu chvíli se dav rozdělí na dvě části.
Přítelé zatím s Musettou a Mimì stojí stranou,
nedaleko od kavárny.)*

ULIČNÍCI

Hola! Pozor! Tady je máme! Pěkně v řadě!

ŠVADLENKY, STUDENTI, MĚŠŤANÉ, PRODAVAČKY atd.

Z cesty, z cesty, tady je máme! Pěkně v řadě!

MARCELLO

Přichází večerní hlídka! Ať nás ten starý nevidí,
jak prcháme s jeho kořistí!

COLLINE

Ať nás ten starý nevidí,
jak prcháme s jeho kořistí!

RODOLFO

Přichází večerní hlídka!

MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

Ten hustý dav nás ukryje!

*(Zleva přichází vojenská večerní hlídka.
Jako první jde obrovský hlavní tambor,
svou velitelskou hůlkou slavnostně
a bravurně ukazuje cestu, kterou má hlídka jít.)*

SBOR

Je tu, hlavní tambor!

Pyšný jak dávný válečník!

Hlavní tambor!

MIMÌ, MUSETTA, RODOLFO, MARCELLO,
SCHAUNARD, COLLINE

Rychle, honem!

(Hlídka prochází scénu a míří doprava dozadu.)

SBOR

Zákopníci, hola! Hle, hlavní tambor!

Hlídka je tu!

Je jako generál! Je tu!

Krásný hlavní tambor!

Má zlatou hůl!

Jak kouká, prochází, jde! Samá záře!

Nejkrásnější muž Francie!

Krásný hlavní tambor!

Jak kouká, prochází, jde!

*(Musetta nemůže jít, protože má jenom jednu
botu. Marcello a Colline ji vezmou na ruce*

*a procházejí s ní davem, který jí pořádá ovace.
Marcello a Collin s Musettou na rukou se zařadí
na konec vojenské hlídky. Za nimi jde Mimì
zavěšená do Rodolfa a Schaunard se svým rohem.
Následují studenti a švadlenky, vesele poskakují,
za nimi děti, měšťané, ženy, které jdou
pochodovým krokem. Postupně mizí na pozadí.)*

RODOLFO, MARCELLO, SCHAUNARD, COLLINE

Ať žije Musetta! Srdce uličnické.

Sláva a čest, čest a sláva čtvrti latinské!

*(Mezitím se ke kavárně Momus vrací Alcindor
s párem pečlivě zabalených bot. Hledá Musettu.
Číšník vezme účet a slavnostně mu ho předává.
Alcindor při pohledu na celkovou sumu zbledne
a padne na židli.)*

„Hlas Mimì vnikal Rodolfovi do srdce

jako v záchvatech agónie...

*On však jí dával najevo žárlivou, fantastickou,
bizarní, hysterickou lásku...“*

„Dvacetkrát se téměř rozešli.“

„Je třeba přiznat, že jejich život byl skutečně peklem.“

*„Uprostřed svých bouřlivých hádek se nicméně
po společné dohodě zastavovali, aby nabrali síly ve svěží
oáze noci plné lásky... avšak příštího dne za úsvitu náhlý
boj zahnal vyděšenou lásku na útěk.“*

*„Takhle prožívali – jestli to vůbec byl nějaký život –
střídavě šťastné a velmi špatné dny, v ustavičném
čekání na rozchod...“*

„Musetta měla vrozený či instinktivní smysl pro eleganci.“

*„To zvláštní stvoření určitě požádalo o zrcadlo ihned
po svém příchodu na svět.“*

*„Inteligentní a vtipná, vždycky proti jakékoliv tyranii,
jediné, co ji zajímalo, byla zábava.“*

*„Marcello byl určitě jediným mužem, kterého skutečně
milovala – možná proto, že jen on dokázal, že kvůli němu
trpěla – ale přepych byla pro ni základní životní podmínka.“*

III. Obraz - hospoda - vrátnice

Scénický návrh Sylvy Markové

TŘETÍ JEDNÁNÍ

OHRADA V ENFER

Za ohradou je bulvár a úplně na pozadí orleánská silnice, která se ztrácí mezi domy, v lezavé únorové mlze.

Vlevo kabaret a malé náměstíčko, vpravo bulvár Enfer; vlevo bulvár St. Jacques.

Vpravo rovněž začíná ulice Enfer, která vede do středu Latinské čtvrti.

Kabaret má ve štítě Marcellův obraz „Přechod přes Rudé moře“, ale je na něm velkými písmeny napsáno:

„U marseilleského přístavu“. Kolem dveří jsou fresky Turka a zuáva s ohromným vavřínovým věncem kolem fezu. V průčelí kabaretu, které vede k ohradě, je v přízemí osvětlené okno.

Platany kolem náměstíčka, šedé, vysoké, pěkně v řadě, se diagonálně rozcházejí do dvou bulvárů. Mezi platany jsou mramorové lavičky. Je konec února, všude je sníh.

Scéna je po zvednutí opony ponořena do neurčitého světla prvního svítání. Výběřčí mýtného podřimují u ohřívadla. Z kabaretu jsou občas slyšet výkřiky, cinkání skleniček, smích. Ven vyjde jeden celník a nese víno. Vrata ohrady jsou zavřená.

(Za zavřenými vraty je několik metařů. Podupávají zimou a dechem si ohřívají ztuhlé ruce.)

METAŘI

Hej, vy tam, stráže! Otevřete!

(Výběřčí mýta se nehýbají. Metaři klepou košťaty a lopatami na mříž, hlasitě křičí.)

Hej, vy tam! My jsme z Gentilly! Jsme metaři.

Padá sníh! Tady by člověk zmrznul!

MÝTNÝ

(celý rozespalý vstává a protahuje se)

Už jdu!

*(Jde otevřít. Metaři projdou a vzdalují se
ulicí Enfer. Mýtný znovu zavře ohradu.)
(Z kabaretu se ozývá zpěv a cinkot skleniček.)*

SBOR

Komu sklínka radost dá, snadno pozná,
co rozpálené rty o lásce vypoví.

MUSETTA

(z kabaretu)

Ach! Komu sklínka radost dá,
na mladých rtech lásku pozná!

SBOR

Tralalalé... Eva a Noe!
(všichni se hlasitě smějí)

MLÉKAŘKY

Hopla! Hopla!

CELNÍK

*(ze skupiny mýtných se oddělil seržant,
nařizuje otevřít ohradu)*

To už jsou mlékařky!

(cinkání zvonků drožkářů)

TŘI DROŽKÁŘI

*(po vnějším bulváru přejíždějí vozy,
mezi koly mají zavěšené velké svítilny)*

Hopla!
(práskání bičem)

ŠEST MLÉKAŘEK

*(Zastavují u celníků, ti je kontrolují
a pouštějí dál. Na scéně se objevují postupně,
některé sedí na oslech. Odcházejí různými směry.)*

Hopla! Dobrý den!

(Míha řídne, nastává den.)

ŠEST VENKOVANEK

(přicházejí na scénu s košíky na rukou)

Máslo a sýr!

(platí a odcházejí)

Kuřata a vejce!

(platí a odcházejí)

Kam jdete vy?

Ke sv. Michalovi!

Uvidíme se později?

V poledne!

(Odcházejí různými směry.

Celníci uklízejí lavice a ohřívadlo.

*Mimì přichází do ulice Enfer. Pozorně se rozhlíží
ve snaze poznat, kde je. Když dojde k prvnímu
platanu, zachvátí ji prudký nápor kašle.*

Po jeho zklidnění si všimne seržanta a jde k němu.)

MIMÌ

(k seržantovi)

Promiňte, můžete mi říct, kde je hospoda...

(nemůže si vzpomenout na její název)

ve které pracuje jeden malíř?

SERŽANT

(ukazuje na kabaret)

To je tahle.

MIMÌ

(z kabaretu vyšla služka, Mimì jde k ní)

Děkuji. Paní, uděláte mi tu laskavost... a najdete mi
malíře Marcella? Musím s ním mluvit. Moc spěchám.
řekněte mu nenápadně, že na něj čeká Mimì...

(služka se vrací do kabaretu)

SERŽANT

(ke kolemjdoucímu)

Hej, ten košík!

CELNÍK

Je prázdný!

SERŽANT

(poté co si prohlédl košík)

Jděte!

(Ohradou procházejí další lidé a vzdalují se různými směry. Z hospice Marie Terezie se ozývá ranní zvonění.)

(Je den. Smutný, zimní, mlhavý. Z kabaretu vycházejí dvojice, vracejí se domů)

MARCELLO

(vychází z kabaretu, překvapeně)

Mimi?

MIMÌ

Doufala jsem, že vás tu najdu.

MARCELLO

Ano, jsme tu už měsíc, na účet hostinského. Musetta učí hosty zpívat a já maluju válečníky na průčelí.

Je zima. Pojdte dovnitř.

MIMÌ

Je tu Rodolfo?

MARCELLO

Ano.

MIMÌ

Ne, ne, já nemohu jít dovnitř!
(propukne v pláč)

MARCELLO

Proč?

MIMÌ

Marcello, vy jste tak hodný, pomozte mi!

MARCELLO

Co se stalo?

MIMÌ

Rodolfo mě miluje, ale utíká mi, protože se stravuje žárlivostí... Jen se pohnu, stačí slovo, cetka nebo květina... a už podezírám. Pak se vzteká a zlobí. Někdy v noci předstírám, že spím a cítím, jak mě upřeně sleduje... špehuje sny, které se zračí v mé tváři. Každou chvíli křičí: nejsi pro mne ta pravá, najdi si jiného! Ach, Marcello, já vím, že z něj mluví vztek, ale co mu na to mám říct?

MARCELLO

Takoví jako vy by spolu neměli žít.

MIMÌ

Máte pravdu. Měli bychom se rozejít. Pomozte nám. Zkusili jsme to několikrát, ale marně. Vy to děláte lépe než my.

MARCELLO

Já nechávám Musettě volnost a ona zase mně, takže dokážeme být veselí... Zpěv a smích, to je květ trvalé lásky!

MIMÌ

Spí?

MARCELLO

Má se dobře! Já ho vzbudím. Vpadl sem hodinu před svítáním a usnul na lavici.
(Naznačí Mimi, aby oknem nahlédla do kabaretu. Mimi kašle.)

Podívejte se... Takový kašel!

MIMI

Od včerejška mám tělo jako polámané. Dnes v noci ode mne utekl, ale předtím mi řekl: Je konec. Ve dne jsem pak vyšla z domu a dostala se až sem.

MARCELLO

Probouzí se... vstává... hledá mě... jde sem...

MIMI

Nechci, aby mě viděl!

MARCELLO

Proboha, Mimi, jděte domů. Nedělejte tu scény!
(Marcello jemně tlačí Mimi směrem k rohu kabaretu, kde se téměř ihned objeví hlava zvědavce. Marcello jde Rodolfovi naproti.)

RODOLFO

(vyjde z kabaretu a jde k Marcellovi)
Marcello! Konečně! Tady nikdo nás neslyší.
Chci odejít od Mimi.

MARCELLO

To jsi tak přelétavý?

RODOLFO

Už jednou jsem si myslel, že je mé srdce mrtvé, ale v záři jejích modrých očí se znovu narodilo... Teď se ale nudí.

MARCELLO

A chceš mu zase vystrojit pohřeb?

(Mimi je neslyší, ve vhodné chvíli se proto nepozorovaně ukryje za jeden z platanů, u nichž Rodolfo s Marcellem rozmlouvají.)

RODOLFO

Navždy!

MARCELLO

Mluv o něčem jiném. Pro blázny je láska samá chmura, jen slzy a pláč. Ona ale musí být samý smích a lesk. Jinak je mdlá a divná. Ty žálíš.

RODOLFO

Trochu.

MARCELLO

Jsi vzteklý, náladový, plný předsudků, otravný a umíněný!

MIMI

(pro sebe)
Teď ho rozzuří! Já ubohá!

RODOLFO

(hořce, ironicky)
Mimi je koketa, s každým flirtuje. Nějaký hejsek na ni unyle pohlédne a ona se vrtí, slibně a vemlouvavě, a odhaluje kotníky.

MARCELLO

Mám to říct? Nepřipadáš mi upřímný.

RODOLFO

Tak dobře, ne, nejsem. Marně skrývám své skutečné trápení... Miluji Mimi nade všechno, já ji miluji... ale bojím se...
(Překvapená Mimi se ještě víc přiblíží, stále skrytá za stromy.)
Je tak nemocná! Každým dnem se blíží smrti. Ta chudinka malá je odsouzená!

MIMI

(pro sebe)
Co to znamená?

MARCELLO

*(má strach, že by to Mimì mohla slyšet,
snaží se Rodolfa vystrnadit)*
Mimì!?!

RODOLFO

Ten strašlivý kašel ji celou ničí...
Vyhublé tváře jen planou...

MIMÌ

(pláče)
Mám zemřít?!

MARCELLO

(rozrušený, všimne si, že Mimì poslouchá)
Chudák Mimì!

RODOLFO

Můj pokoj je jen ubohý brloh... Oheň je stále vyhaslý...
Studený vítr tam proniká každou škvírou...
Ona zpívá a usmívá se a mě zaplavuje výčitka.
Protože já jsem ten osud, to zlo, co ji zabíjí!

MIMÌ

(zničená)
Můj život...! Je konec! Mám zemřít!

MARCELLO

(chtěl by odvést Rodolfa pryč)
Ale co teď? Já s ní tak cítím! Chudinka!
Chudák Mimì!

RODOLFO

Mimì je skleníkový květ. Chudoba ji vysála,
ale láska nestačí k tomu, aby jí vrátila život!
(kašel a hlasité vzlyky prozradily pfiitomnost Mimì)
Jakže?! Mimì! Ty jsi tady? Slyšela jsi mě?

MARCELLO

Ona poslouchala?!

134

RODOLFO

Já se hned všeho bojím! Dělán si starosti
pro nic za nic.
Pojď do tepla!
(Chce, aby šla do kabaretu.)

MIMÌ

Ne, v tom zatuchlém lokále se dusím.

RODOLFO

(láskyplně Mimì objímá a hladí)
Ach, Mimì!
(Z kabaretu je slyšet Musettin nevázaný smích.)

MARCELLO

To se směje Musetta. S kým se to tam směje?
Ta koketa! Já tě naučím!
(Vtrhne do kabaretu.)

MIMÌ

(vyvine se z Rodolfova náručí)
Sbohem.

RODOLFO

(překvapeně)
Cože! Ty odcházíš?

MIMÌ

Půjdu tam, odkud mě vylákalo tvé milostné vábení.
Sama se vrátím do opuštěného hnízda.
Zase budu vyšívat květiny!
Sbohem, bez trpkosti...
Ještě něco: posbírej těch pár věcí,
které jsem u tebe nechala.
V mé zásuvce je zlatý prstýnek
a modlitební kniha.
Svaž všechno do zástěry, pošlu si vrátného...
Pozor... pod polštářem je růžový čepeček.
Jestli chceš... schovej si ho na památku...!
Sbohem...

RODOLFO

(vlídně)

Takže je skutečně konec...! Ty odcházíš, moje malá.

Sbohem, sny o lásce!

MIMÌ

Sbohem, sladká ranní probouzení...!

RODOLFO

Sbohem, životě jako ve snu...

MIMÌ

Sbohem, výtky a žárlivosti!

RODOLFO

... které jeden tvůj úsměv ztiší!

MIMÌ

Sbohem, zraňující hořkosti!

RODOLFO

... které já jako pravý básník...

rýmoval se sladkostí!

MIMÌ

Teď být sami... v zimě...

RODOLFO

Sami...

MIMÌ, RODOLFO

...to se nedá přežít! Na jaře je tu slunce,
naš kamarád!

*(Z kabaretu je slyšet hluk rozbíjených
talířů a sklenic.)*

MARCELLO

(rozčilený, zevnitř)

Co jsi tu dělala? Cos to říkala...

MUSETTA

(zevnitř)

Co tím chceš říct!

MARCELLO

... u krbu, tomu pánovi?

MUSETTA

Co tím chceš říct!

MIMÌ

V dubnu není nikdo sám...

*(Musetta vyběhla ven. Marcello se zastavil
ve dveřích kabaretu; k Musettě)*

MARCELLO

Zrudla jsi, když jsem přišel!

MUSETTA

(snaží se jej provokovat)

Ten pán mi říkal: Tančíte ráda, slečno?

MARCELLO

Ty marnivá koketo!

MUSETTA

Zrudla jsem a odpověděla: tančila bych
od rána do večera...

RODOLFO

Člověk rozmlouvá s liliemi a růžemi...

MIMÌ

Ptáčci v hnízdech štěbetají...

MARCELLO

Ty řeči nejsou jen tak, já tě srovnám,
jestli tě načapám, jak koketuješ!

MUSETTA

Chci být volná!

MIMÌ, RODOLFO

Na jaře je tu slunce, náš kamarád!

MUSETTA

Co mi to povídáš? Co na mne křičíš?

Nestáli jsme spolu před oltářem!

MARCELLO

Pozor, já si nenechám nasadit

jisté ozdoby...?

MUSETTA

Já nesnáším, když milenec vyvádí

jako manžel...

MIMÌ, RODOLFO

Šumí fontány. Večerní vánek hojí všechna

trápení. Nepočkáme spolu na jaro?

MARCELLO

Nebudu na sebe lákat podnikavé hlupáky.

MUSETTA

Budu se milovat, s kým se mi zlíbí!

Jseš proti?

MARCELLO

Ty povrchní koketo!

MUSETTA

Budu se milovat, s kým se mi zlíbí!

MARCELLO

Odcházíte, slečno? Děkuji vám. Teď jsem zbohatl.

Zdravím vás.

MUSETTA

Musetta odchází. Ano, odchází.

MUSETTA, MARCELLO

Zdravím vás.

MUSETTA

Je mi potěšením dát vám sbohem, pane!

MARCELLO

Služebník, už jdu!

MUSETTA

(rozčilená běží pryč, pak se náhle zastaví)

Mazale!

MARCELLO

Zmije!

MUSETTA

Otrapo!

MARCELLO

Čarodějnice!

MIMÌ

Jsem tvá na celý život!

MIMÌ, RODOLFO

Rozejdeme se, až bude všechno kvést...

MIMÌ

(mazlivě)

Ať zima trvá věčně!

MIMÌ, RODOLFO

Rozejdeme se, až bude všechno kvést...

*„...V té době byli naši přátelé už zase sami.
Musetta se proslavila ve společnosti, Marcello
ji naposledy viděl před třemi nebo čtyřmi měsíci.
Stejně tomu bylo s Mimì. Rodolfo o ní slyšel,
jen když si ji sám připomínal.
Jednou, když Marcello tajně líbal stužku,
kterou u něj Musetta zapomněla, spatřil Rodolfa,
jak schovává čepceček – růžový čepceček –
který u něj zapomněla Mimì.
Dobrá, řekl si Marcello, je stejný zbabělec jako já!“*

Scénický návrh Sylvy Markové

ČTVRTÉ JEDNÁNÍ

V PODKROVÍ

(jako v prvním obraze)

(Marcello zase stojí u svého malířského stojanu, stejně tak Rodolfo sedí u svého stolu. Jeden druhého by chtěl přesvědčit, že neúnavně pracuje, ve skutečnosti však jenom povídají.)

MARCELLO

(pokračuje v hovoru)

V kočáře?

RODOLFO

Taženém spřežením a se sluhy v livreji.

Pozdravila mě a smála se.

„Podívejme se na Musettu!“, řekl jsem jí.

„A co na to srdce?“

„Netluče nebo ho necítím, díky sametu, který ho zahaluje“.

MARCELLO

(nutí se do smíchu)

To se mi moc líbí!

RODOLFO

(pro sebe)

(Ale jdi ty škarohlíde! Trápí tě to, ale děláš, že se bavíš.)

MARCELLO

(mohutně se ohání štětcem)

Netluče? Dobrá! Já také viděl...

RODOLFO

Musettu?

MARCELLO

Mimì.

RODOLFO

(trhne sebou, přestane pracovat)

Viděl jsi ji?

(uklidní se)

Podívejme!

MARCELLO

(přestane pracovat)

Jela v kočáře, oblečená jako královna.

RODOLFO

(vesele)

Ať žije! To mě těší.

MARCELLO

(pro sebe)

(Lhář jeden, stravuje se láskou.)

RODOLFO

Budeme pracovat.

MARCELLO

Ano, budeme pracovat.

(Znovu se dají do práce.)

RODOLFO

(odhodí pero)

To mizerné pero!

MARCELLO

(odhodí štětec)

Ten mizerný štětec!

(Zahledí se na svůj obraz, potom tak, aby to Rodolfo neviděl, vytáhne z kapsy hedvábou stuhu a políbí ji.)

RODOLFO

(Mimì, ty se už nevrátíš! Ty krásné dny,
tvoje ručky, voňavé vlasy...)

MARCELLO

(odloží stuhu a znovu se zadívá na svůj obraz)

Já nevím, jak je možné, že ten štětec pracuje
a míchá barvy proti mé vůli.

RODOLFO

Ta bělostná šije! Mimì, mé krátké mládí!
(Ze zásuvky stolu vyndá Mimìn čepeček.)

MARCELLO

Ať maluji nebe či zemi, zimu nebo jaro,
můj štětec načrtne černé oči, vyzývavá ústa.
A zase z toho vyjde Musettina tvář...

RODOLFO

A ty, čepečku milý, který si na odchodu
schovala pod polštář, ty víš, jak jsme byli šťastni.
Pojď na mé srdce, na mé mrtvé srdce,
ach pojď na mé srdce, neboť láska je ta tam...

MARCELLO

A vyjde z toho Musettina tvář, plná půvabů a klamu.
Musetta si zatím užívá a mé zbabělé srdce ji volá...,
volá ji a čeká, to zbabělé srdce...

*(Rodolfo si uloží čepeček tak, aby jej měl na srdci,
potom se však ve snaze skrýt před Marcellem dojetí
na něj obrátí a ledabyle se zeptá.)*

RODOLFO

Kolik je asi hodin?

*(Marcello je stále zamyšlený, probere se teprve
na Rodolfova slova a vesele mu odpoví.)*

MARCELLO

Čas včerejšího oběda.

RODOLFO

A Schaunard nejde...?

*(Vstoupí Schaunard a Colline, první nese
čtyři bagety a druhý sáček.)*

SCHAUNARD

Tady jsme.

RODOLFO

No a?

MARCELLO

No a?
(Schaunard položí bagety na stůl.)
Chleba?

COLLINE

*(rozbalí sáček a vytáhne z něj sledě;
položí ho na stůl)*
Je to jídlo hodné filosofa: sled'...

SCHAUNARD

...nasolený!

COLLINE

Oběd je na stole.

*(Posadí se ke stolu, předstírají, že mají
před sebou bohatý oběd.)*

MARCELLO

To je hostina jak na masopustní čtvrtek.

SCHAUNARD

*(položí Collinův klobouk na stůl
a dá do něj láhev vody)*

Ted' uložíme šampaňské k ledu.

RODOLFO

(k Marcellovi, nabízí mu bagetu)

Vyberte si, barone: pstruha nebo lososa?

MARCELLO

*(děkuje, přijímá, potom se obrátí na Schaunarda
a nabízí mu další kousek chleba)*

Je libo papouščí jazýčky, vévodo?

SCHAUNARD

*(Nonšalantně odmítá, nalije si sklenici vody,
pak ji podá Marcellovi. Jediná sklenice putuje
od jednoho k druhému. Colline rychle zhltně
bagetu a zvedne se.)*

Děkuji, vykrmujete mě. Dnes večer mám ples.

RODOLFO

(ke Collinovi)

Již sytý?

COLLINE

(důležitě)

Spěchám. Král mě očekává.

MARCELLO

(starostlivě)

Snad nějaká intrika?

RODOLFO

Nějaká záhada?

SCHAUNARD

*(vstane, jde ke Collinovi,
legračně a zvědavě mu říká)*

Nějaká záhada?

MARCELLO

Nějaká záhada?

COLLINE

*(pyšně chodí sem a tam,
dodává si zdání velké důležitosti)*

Král mě povolává na ministerstvo.

RODOLFO, SCHAUNARD, MARCELLO

(obklopí Collina a všichni se mu klaní)

Dobře!

COLLINE

(s protektorským výrazem)

A... sejdu se s ministrem... Guizotem!

SCHAUNARD

(k Marcellovi)

Podej mi pohár.

MARCELLO

(podá mu jedinou sklenici, kterou mají)

Bumbej, já papám!

SCHAUNARD

(vyleze na židli, slavnostně

pozvedne číši)

Dovolte, abych slovutnému shromáždění...

RODOLFO, COLLINE

(přeruší ho)

To stačí!

MARCELLO

Mdlé!

COLLINE

Takový lektvar!

MARCELLO

Vypadni!

COLLINE

(bere Schaunardovi sklenici)

Dej mi pohár!

SCHAUNARD

*(naznačí přátelům, aby ho nechali mluvit;
v básnickém vytržení)*

Jsem jat neodolatelnou inspirací:
stvořím romanci...!

OSTATNÍ

(zařvou)

Ne!

SCHAUNARD

(vzdává se)

Tak nějaký tanec...!

OSTATNÍ

*(tleskají, obklopí Schaunarda
a donutí ho slézt ze židle)*

Ano! Ano...!

SCHAUNARD

Tanec se zpěvem.

COLLINE

Ať připraví sály...

(odsune stranou stůl a židle a připraví se k tanci)
Gavota.

MARCELLO

(navrhuje různé tance)

Menuet.

RODOLFO

Pavana.

SCHAUNARD

(naznačuje španělský tanec)

Fandango.

COLLINE

Já navrhuji čtverylku.

(Ostatní schvalují.)

RODOLFO

Paži dámám...

COLLINE

Já určuji figury!

*(Předstírá, že je velmi zaneprádněn
přípravou čtverylky.)*

SCHAUNARD

*(improvizuje, komicky poklepává do taktu,
tváří se důležitě)*

Lalala lalala lalala la....

RODOLFO

*(přistoupí k Marcellovi, hluboce se ukloní
a nabídne mu paži)*

Urozená dámo...

MARCELLO

(skromně, napodobuje ženský hlas)

Chovejte se slušně!

(svým hlasem)

Prosím vás.

SCHAUNARD

Lalala lalala lalala la...

COLLINE

(určuje figury)

Tančete.

(Rodolfo a Marcello tančí čtverylku.)

MARCELLO

Lalala lalala lalala la...

SCHAUNARD

(provokativně)

Nejprve rondo.

COLLINE

(provokativně)

Ne, ty hlupáku!!

SCHAUNARD *(s přehnaným pohrdáním)*

Ty lokajské způsoby!

(Rodolfo a Marcello dál tančí.)

COLLINE

(uraženě)

Nemýlím-li se, vy mě urážíte. Taste!

(Běží ke krbu a uchopí pohrabáč.)

SCHAUNARD

(vezme krbovou lopatku)

Připraveni.

(postaví se do bojové pozice)

Tumáš!

Dychtím po tvé krvi!

COLLINE

(udělá totéž)

Jeden z nás skončí s rozpáraným břichem.

(Rodolfo a Marcello přestanou tančit a prohýbají se směchy.)

SCHAUNARD

Připravte nosítka.

COLLINE

Kopejte hrob.

(Schaunard a Colline se bijí.)

RODOLFO, MARCELLO

(vesele)

Tu oni v boji jančí, tam rigaudon se tančí.

(Tančí kolem duelantů, kteří předstírají, že se bijí stále zuřivěji.

Rozlétnou se dveře a vstoupí Musetta.

Je velmi rozrušená.)

MARCELLO

(všimne si jí)

Musetta!

MUSETTA

(prudce oddychuje)

Je tu Mimì...

(Všichni Musettu obklopí, nastouchají s úzkostí.)

Za mnou jde Mimì, není jí dobře.

RODOLFO

Kde je?

MUSETTA

Už skoro nedošla nahoru.

(Otevřenými dveřmi je vidět Mimì, sedí na posledním schodě.)

RODOLFO

Ach!

(Vrhne se k Mimì. Marcello také.)

SCHAUNARD

(ke Collinovi)

Přesuneme to lůžko.

(Společně přenesou dopředu postel.)

RODOLFO

(s Marcelloovou pomocí donese Mimì až do postele)

Tam.

(k přátelům, tiše)

Dejte jí napít.

(Musetta přiibûhne se sklenicí vody a dá Mimì trochu napít.)

MIMÌ

(s velkou dávkou citu)

Rodolfo!

RODOLFO

(ukládá Mimì do postele)

Tiše, odpočivej.

MIMÌ

(obejme Rodolfa)

Drahý Rodolfo! Mohu tu být s tebou?

RODOLFO

Ach, moje Mimì, navždycky, navždy!

(Přesvědčí Mimì, aby se natáhla na lůžku

a přikryje ji. Pak jí pečlivě urovná polštář

pod hlavou.)

MUSETTA

(odvede ostatní stranou a polohlasem

jim vypráví)

Doslechla jsem se, že Mimì utekla od vikonta

a umírá. Nevěděla jsem, kde je. Hledala jsem ji

a pak ji potkala na ulici, sotva se vlekla...

Řekla mi: „Už nemohu... Cítím, že umírám!“

(v rozrušení, aniž by si toho všimla, zvýší hlas)

Chci zemřít u něj! Snad na mě čeká...

Doprovodíš mě, Musetto...?

MARCELLO

(naznačí jim, aby mluvili potichu

a Musetta jde dál od Mimì)

Psst.

MIMÌ

Cítím se mnohem lépe.... chci se tu trochu rozhlédnout...

(s mírným pousmáním)

Tady se žije krásně! Cítím se tu jako znovuzrozená.

(trochu se nadzvedne a znovu obejmě Rodolfa)

Ne! Ty už mě neopustíš!

RODOLFO

Ty požehnané rty ke mě mluví!

MUSETTA

(stranou, k ostatním třem přátelům)

Co tu máte?

MARCELLO

Nic!

MUSETTA

Ani kávu nebo víno?

MARCELLO

(velice sklíčeně)

Nic! Je to bída!

SCHAUNARD

(pozorně si prohlédne Mimì, pak smutně

ke Collinovi, kterého si odvedl stranou)

Zbývá jí půl hodiny!

MIMÌ

Je mi taková zima...! Kdybych měla rukávník!

Copak si nikdy neohřeju ruce?

(kašle)

RODOLFO

*(vezme ruce Mimi do svých dlaní
a ohřívá jí je)*

Tady, v mých! Mlč! Mluvení tě unavuje.

MIMI

Mám trochu kašel! Už jsem si zvykla.

*(když spatří Rodolfovy přátele, oslovuje
je jmény; oni se k ní starostlivě seběhnou)*

Dobrý den, Marcello, Schaunarde, Colline...

Dobrý den.

(usmívá se)

Všichni jste tu a usmíváte se na Mimi.

RODOLFO

Nemluv.

MIMI

Neboj se, šetřím se.

Marcello, něco vám povím:

(naznačí mu, aby šel blíž)

Musetta je moc hodná!

MARCELLO

Já vím.

(Podá Musettě ruku.)

(Schaunard a Colline smutně poodejdou.

*Schaunard si sedá ke stolu, obličej složí
do dlaní. Colline je celý ustaraný.)*

MUSETTA

(odvede Marcella daleko od Mimi,

sundá si náušnice a podá mu je; polohlasem řekne:)

Tu máš, prodej je a přines nějaký lék.

Pošli sem doktora...!

RODOLFO

Odpočívej.

MIMI

Neopustíš mě?

RODOLFO

Ne! Ne!

*(Mimi pomalu usíná, Rodolfo si vezme židli
a sedne si u jejího lůžka. Marcello se chystá odejít,
Musetta ho zastaví a odvede dál od Mimi.)*

MUSETTA

Poslyš, ona zřejmě naposledy vyřkla své přání,
chudinka! Půjdu s tebou a koupím jí rukávník.

MARCELLO

(dojatě)

Jsi hodná, moje Musetto.

(Musetta a Marcello rychle odcházejí.)

COLLINE

*(během hovoru Musetty a Marcella
si svlékl kabát)*

Můj starý plášť, já zůstanu dole, ale ty musíš
vystoupit na svatou horu milosrdenství.

Přijmi můj dík! Nikdy jsi neshrbil svůj chatrný hřbet
před bohatými a mocnými. Tvé kapsy co klidné
útulky pojaly filosofy a básníky.

Teď, když dny příjemné uplynuly, říkám ti:
sbohem, věrný příteli. Sbohem, sbohem.

*(Sroluje kabát, strčí si ho pod paži, ale když spatří
Schaunarda, jde k němu, poklepe mu na záda
a smutně řekne)*

Schaunarde, každý jinak

(Schaunard zvedne hlavu)

vykonáme milosrdný čin:

já...tohle!

(ukazuje mu kabát, který drží pod paží)

A ty...

(ukáže na Rodolfa, sklonûného nad spící Mimi)

je tu necháš o samotě!

SCHAUNARD

(vstává, dojatě)

Přemýšlej, filosofe!

(podívá se směrem k lůžku)

Je to pravda...! Už jdu!

(Rozhlédne se kolem sebe, a aby ospravedlnil

svůj odchod, vezme sklenici s vodou a jde

za Collinem. Opatrně zavře dveře.)

MIMI

(otevře oči, vidí, že všichni odešli,

natáhne ruku k Rodolfovi, ten ji láskyplně líbá)

Jsou pryč? Dělal jsem, že spím, protože jsem

chtěla s tebou zůstat sama.

Tolik věcí ti chci říci, nebo jen jednu,

ale ta je obrovská jako moře,

stejně hluboká a nekonečná...

(obejme Rodolfa kolem krku)

Ty jsi má láska a celý můj život!

RODOLFO

Ach, Mimi, má krásná Mimi!

MIMI

(spustí ruce dolů)

Myslíš, že jsem pořád krásná?

RODOLFO

Krásná jako jitřenka.

MIMI

To jsi popletl. Chtěl jsi říct:

krásná jako západ slunce.

„Říkají mi Mimi, ale nevím proč...“.

RODOLFO

(něžně a mazlivě)

Vlaštovka se vrátila do hnízda a zpívá.

MIMI *(vesele)*

Můj čepeček... ach!

(nakloní se k Rodolfovi, ten jí nasadí čepeček;

Mimi ho přiměje, aby se k ní posadil a opře si

hlavu o jeho hrud')

Pamatuješ, jak jsem přišla poprvé?

RODOLFO

Jestli si to pamatují!?

MIMI

Světlo zhaslo...

RODOLFO

Byla jsi tak rozrušená. Pak jsi ztratila klíč...

MIMI

A tys jej začal hledat...!

RODOLFO

... a hledá a hledá...

MIMI

Můj krásný mladíku, teď už to mohu říci:

vy jste jej našel dost brzo...

RODOLFO

Pomohl jsem osudu...

MIMI

(připomíná své setkání s Rodolfem na Štědrý den)

Byla tma a můj ruměnc nebyl vidět...

(šeptá si Rodolfova slova)

„Jak ledová ručka... Nechte si ji zahřát...!“

Byla tma a tys mě chytil za ruku...

(Přepadne ji záchvat dusivého kašle, hlava jí vyčerpaně padne.)

RODOLFO

(vyděsí se, podepře ji)

Ach Bože! Mimì!

(V tu chvíli se vrací Schaunard. Když slyší Rodolfoův výkřik, přiběhne k Mimì.)

SCHAUNARD

Co se stalo?

MIMÌ

(otevře oči a usměje se, aby uklidnila

Rodolfa a Schaunarda)

Nic. Je mi dobře.

RODOLFO

(upravuje jí polštář)

Tiše, pro smilování.

MIMÌ

Ano, odpusť, už budu hodná.

(Musetta a Marcello opatrně vstoupí, Musetta nese rukávník a Marcello lahvičku.)

MUSETTA

(k Rodolfovi)

Spí?

RODOLFO

(přistoupí k Marcellovi)

Odpočívá.

MARCELLO

Sehnal jsem doktora! Přijde. Pobídl jsem ho, aby si pospíšil. Tady je ten lék.

(Vezme petrolejovou lampu, postaví ji na stůl a rozsvítí.)

MIMÌ

Kdo to mluví?

MUSETTA

(jde k Mimì a dá jí rukávník)

To jsem já, Musetta.

MIMÌ

(s Musettinou pomocí se posadí na posteli a s dětinskou radostí si navlékne rukávník.)

Ten je hezký a měkký! Už nebudu mít ledové ruce.

Teplo jim vrátí krásu...

(k Rodolfovi)

To je od tebe?

MUSETTA

(pohotově)

Ano.

MIMÌ

(natáhne ruku k Rodolfovi)

Ty jsi ale marnotratný! Děkuji. Ten asi stál peněz!

(Rodolfo propukne v pláč.)

Ty pláčeš? Je mi dobře... Proč bys plakal?

(Zasune ruce do rukávníku a pomalu usíná.

Hlavu půvabně sklání k rukávníku.)

(slabounkým hlasem, stále více umdlévá)

Tady, láska... stále s tebou! Ruce...

v teple... a... spát...

RODOLFO

(uklidněný tím, že Mimì usnula,

opatrně od ní poodejde, naznačí ostatním,

aby nedělali hluk a jde k Marcellovi)

Co řekl lékař?

MARCELLO

Přijde.

MUSETTA

*(dala na plynový vaříč ohřát lék, který přinesl
Marcello a téměř mimoděk, plně zaujata prací,
kterou dělá, si začne přecházkou modlitbu)*

Matko blahoslavená, smiluj se nad tou chudinkou,
ať nemusí zemřít.

*(Rodolfo, Marcello a Schaunard spolu polohlasem
rozmlouvají. Rodolfo občas udělá pár kroků k lůžku,
pozoruje Mimi, a zase se vrací k přátelům.*

*Musetta přeruší modlitbu, pokyne Marcellovi,
ten jde k ní a postaví na stůl knihu, aby chránila
plamen lampy.)*

Tady to chce nějak zastínit, aby se plamen nechvěl.

Takhle.

(pokračuje v modlitbě)

A ať se uzdraví. Madono svatá, já nejsem hodna odpuštění,
ale Mimi je jako anděl.

RODOLFO

*(jde k Musettě, zatímco Schaunard se jde
po špičkách podívat na Mimi; udělá bolestné gesto
a vrací se k Marcellovi.)*

Já stále doufám. Myslíte, že je to vážné?

MUSETTA

Nemyslím.

SCHAUNARD

(zlomeným hlasem)

Marcello, je mrtvá.

*(Marcello jde k lůžku a v hrůze od něj ihned
zase odejde.)*

*Oknem pronikl paprsek slunce a dopadl
na tvář Mimi. Marcello si toho všiml a chce ji
zastínit. Musetta mu ukazuje na svůj šál.
Rodolfo jí poděkuje pohledem, vezme šál,
stoupne si na židli a zkoumá, jak by jej
pověsil na okno.)*

COLLINE

*(opatrně vstoupí dovnitř a položí
peníze na stůl vedle Musetty)*

Musetto, to je vaše!

Jak je jí...?

*(Běží k Rodolfovi, aby mu pomohl pověsit šál
a ptá se jej na Mimi.)*

RODOLFO

*(Obrátí se, spatří Musettu, která mu naznačuje,
že lék už je připravený. Sleze se stoličky, ale když
jde k Musettě, všimne si, jak se Marcello a Schaunard
divně tváří.)*

Vidíš...? Je klidná.

(hlasem zlomeným úžasem)

Co znamená to chození sem a tam,
proč se na mne tak díváte...

(Zbledne, hledí z jednoho na druhého.)

MARCELLO

Odvahu!

RODOLFO

*(vrhne se k lůžku Mimi, nadzvedne ji,
třepe jí a křičí s nejvyšším zoufalstvím)*

Mimi!... Mimi!...

(Padne na mrtvé tělo Mimi a pláče.)

*(Musetta běží vyděšeně k lůžku, vydá výkřik
plný úzkosti, padne na kolena naproti Rodolfovi
a pláče. Schaunard klesne na židli, která stojí
v levé části hlediště. Colline jde k nohám postele,
ohromený rychlým průběhem katastrofy. Marcello
vzlyká, obrácen zády k prosceniu.
Pomalu padá opona.)*

Konec

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legii 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava
www.ndm.cz

Ředitel Jiří Nekvasil
Hudební ředitel opery Robert Jindra

Program připravil dramaturg opery Daniel Jäger.
Výtvarné zpracování programu a sazba Lubomír Šedivý.
Fotografie na titulní straně Martin Popelář.

Tisk Ringier Axel Springer Print CZ a.s.

„Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9.“
Notový materiál zastupuje Giulio Ricordi a spol., divadelní
a hudební nakladatelství, spol. s.r.o., Mnichov, SRN.
Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

Aktivita NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.

OSTRAVA!!! **deník**

Frédérique Friess (Mimi) a Peter Berger (Rodolfo)

Martin Gurbal' (Colline), Peter Berger (Rodolfo)
a Evez Abdulla (Marcello)

Peter Berger (Rodolfo), Martin Gurbal' (Colline), Jaroslav Kosec (Benoît), Evez Abdulla (Marcello) a Martin Matoušek (Schaunard)

I MIEI TESSTI ESSPERIMENTALI

Parigi fuma

Nei cieli bigi
guardo fumar.
Parigi...
dai mille comignoli
Quando lei fuma
io penso...
a quel poltrone
d'un vecchio ingannatore,
che vive nella mia stanza
in ozio
come un gran signor.

L'amore è un caminetto
che sciupa troppo
e in fretta
dove l'uomo è fascina
e la donna è l'alare
l'uno, brucia in un soffio
e l'altro sta a guardare,
come dai mille comignoli
fuma la madama Parigi
d'amore
nei cieli bigi.

Frédérique Friess (Mimi) a Peter Berger (Rodolfo)

Peter Berger (Rodolfo) a Frédérique Friess (Mimi)

Peter Berger (Rodolfo), Frédérique Friess (Mimi), Evez Abdulla (Marcello),
Martin Matoušek (Schaunard) a Martin Gurbal' (Colline)

Agnieszka Bochenek-Osiecka (Musetta), Václav Živný (Alcindoro),
Evez Abdulla (Marcello), Peter Berger (Rodolfo) a Frédérique Friess (Mimi)

Evez Abdulla (Marcello), Peter Berger (Rodolfo)
a Frédérique Friess (Mimi)

Peter Berger (Rodolfo) a Frédérique Friess (Mimi)